

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. Monvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker. Nádor-utca 84. szám.
Szerkesztőségi telefon: 38-88.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Fetelés szerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Egész évre 14 kor., 1/4 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.,
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Azután . . .

(v.) Bizonytalan minden? de az az egy bizonyos, hogy a házszabályrevízió meglesz. Meglesz, mert immár az ellenzék is hangoztatja, hogy meg kell lennie. A különbség csak az, hogy a kormánypart Tiszával, az ellenzék pedig Tisza utódjával akarja a revíziót megcsinálni. Akik a nagy politikai tusáknak nem személyi oldalait, hanem elvi tartalmukat tartjuk a fődolognak, nekünk a disputa kiindulópontjához nem lehet több szavunk. Milyent egyszer ellenzék és többség egyetért abban, hogy a házszabályrevízió elől immár lehetetlenség kitérni, mi egyszerűen napirendre térünk a kérdésen, mert csak az elvi vitából kívántuk a magunk részét kivenni, de hatalmi marakodásba nem elegendünk.

Am nem bírnak, nem is akarunk ellentálni egy kisértésnek, amelynek igazgató ingerét mindenkinek éreznie kell, mihelyt fölveti magában azt a pikáns kérdést, hogy mi lesz vajon *azután*? Ha majd elintéződött a revízió dolga, amely máról-holnapra összetoborzotta a sokféle ellenzéki árszálakat taktikai egységét, mi sors vár *azután* az ellenzéki koalícióra? Hogy együtt maradjanak az a tarka-barka társaság, arra bizonyára senki sem gondol. Hiszen az áthidalhatatlan örvények egész sorozata tártong ma is, fog tátongani örökké közöttük. Ama negatív célra valahogy összehátrólódhatott ez a szövetség, hogy a revízió ne történhessék meg másképp,

mint a Tisza-kormány bukása árán. Ámde ezen az egy semleges célon kívül sem isteni, sem emberi erő ezt a koalíciót egyetlen pillanatig sem tarthatja együtt. Tehát *azután* széjjelmennek. Az egységes tábor feloszlik. Kiki elfoglalja régi örlényét és vállalja újra régi és természetes szerepét. De vajjon az együtt eltöltött röpke pástorórák emléke nem fogja-e az ellenzéki elemek e természetes elhelyezkedését megzavarni? Kosuth Ferenc ismét makarónifaragó tallian lesz Bartha Miklós szemében? Polónyi Géza barátságá ellen fog-e Ivánka Oszkár megint tiltakozni? Vázsonyi Vilmos meglátja-e majd Rakovszky István suhogó öklében, amely a demagóg zsidó és szabadkőmives szavait dühös padveréssel fogja zavarni, az ultramonán had vezérének egykor feléje nyújtott békejobbját? És Benedek János, aki Somló Bódognak, az istentagadó spenceristának nyílt parlamenti ülésen pártját fogta, állja-e majd akkor is a testvéri frigyét azzal az Apponyival, aki féktelen haragra gerjed az idegen szerzetesrendek beözönlése ellen felhangzó minden tiltakozás hallatára? Nagyon tartunk tőle, hogy széjjelmenni nehezebb lesz, mint amilyen volt az együttvéredés. Pedig el kell egymástól válniuk, merthogy a most folyó tusán túl semmi közük többé egymáshoz. Anyira semmi közük, hogy mindegyikük elárulná múltját és elveit, ha e harc lezajlása után tüstént szót nem szakítaná a hevenyészett köteleket. Semmi kétség, ez a kötelek el fog szakadni. De bizonyos, hogy

nyomokat fog hagyni a lelkekben a közelmult. S az egészséges ellentétek üdvös mérközését meg fogja nehezíteni, sőt bénítani is az a tudat, hogy nemrég testvéri csókok csattogtak a most egy más ellen dörgő ajkakon. A természet ellenes koalíció nagy bajoknak lesz még kuforrása az ellenzéken. Lesz idő, amikor röstelkedni fognak ugyanazért, amivel ma dicsekszenek. S a mai szövetségesek ama keserves választás elé kerülnek, hogy vagy egymást megtámadván neveltségessé válnak, nehogy elveiket kelljen megszegniük, vagy pedig elvszegés árán is békét hagynak egymásnak, nehogy egymást megtámadván, neveltségessé váljanak.

A tegnapi szónoklatok közt az Apponyi Alberté volt a legélesebb. A nemzeti párt feje azt találta Győrött mondanivaló szükségtelen az obstrukciók ellen való védekezés, mert ha a kormány az önálló vánterület, vagy egy demokratikus adóreform vagy a választójog ki terjesztése érdekében nyújtana be javaslatot, azt semmiféle kisebbség nem merné obstruálni. Ebből az következnék, hogy amely obstrukció kitör, az feltétlenül jogosult. Am mi tudunk olyan obstrukciót, amely csakugyan feltétlenül jogosult volt s amelynek éppen Apponyi mégis ellenfordult. Tessék visszaemlékezni Chlopyra. Akkor az egész ország talpraállt. Nem csupán az ellenzéki polgárság, mint most, — hanem a szabadelpvűpárti is. És végigviharzott az egész országon egy felbőszült nemzet zúgó tiltakozása. És ez a tiltakozás eget-

TÁRCA

A barátok.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irtá: Charles Henry.

A Place de Clichy hemzsegett a közömbös tömegtől, egy cseppet sem érdekelte az érbe öntött Moncey maréchalnak energikus előadása.

Coqueletnek felvidult az arca örömében, mikor a kávéház terraszán rendez kerek asztaluknál messziről megpillantotta barátját, Lamotteot.

— Légy üdvöz, kedves öregem! Adjon Isten! — válaszol Lamotte keszesen.

Egy szempillantás dárulja a testi-lelki jóbarátokat. Lamotte előtt már ott állott az elkészített abszinth opálos fehérségében. Elvezetett szippantott kis Krüger-pipájából — ezzel a pipával bosszantani akarta az átránduló aragolokat — s kövér arcából álló látszó apró szemével nézegette a járókelőket.

Coquelet leült s barátja vállát megütögette így szól:

— Hát hogy működnek vagyunk, Lamotte uram?

— Megvagyok. Pompás az abszinthem, a Krügerem szinte méréses . . . s oly sok kicsi

nő jár erre . . . Sajátságos ez az édes május, az ember örömmel hajlandó minden oktalanságra . . . Nemde nincs okom az elégedetlenségre? . . . Te hogy érzed magad, édes öregem? Coquelet felgombolta a kabátját s nagyot kacagott.

— Biz Isten tavaszodik . . . engem is felvidít! . . .

Zsebéből rövid szivart vett elő, levágta a végét s régi kedves szokásához híven előbb jól megrágrta azt s azután eldobta.

— Coquelet, micsoda változáson mentél ma keresztül? . . .

— Én? . . . nem tudok róla! . . .

— De igen, azonnal észrevettem? . . .

— Ah igen, majd elfeledem! De meg kell hagyni, hogy mindent észreveszel!

Coquelet urnak is meghozták a mindennapi anisettejét s ő figyelmesen, remegő kezekkel önti bele a szükséges méret, vizet, mely első cseppjeivel tejfehérré változtatja a kicsi alkoholt.

— Ugyan mit is találtam rajtad megváltoztottnak? — kezdé újból Lamotte, kinek éles tekintete inkább tartozott hibái, mint erősei közé.

Coquelet látszólagos könnyedséggel válaszolt:

— Szó sem érdemel: levettam kalapomról a gyászfütyöl s piros nyakkendő kötöttem, emmi az egész!

Lamotte új zavartan simogató szép kör-

szakalát; néhány pillanatig hallgattak, azután egymás egészségére koccintottak.

— Ugy ám, kedves öregem! Már tizen-nyolc hónapja halott . . . Az idő hamar eljárt, különösen a holtak felett.

Coquelet megilletődés nélkül beszélt életének ama végzetes eseményéről, mely özvegygyé tette. Lamotte meg akarta vizsgálni néhány részvevő szóval, olyanokkal, amelyek méltók lehetnek az egykori minisztériumi tisztviselő képzettségéhez s a mostani töképezés előkelőségéhez. Tíz év előtt örökséghez jutott, odahagyta a minisztériumot s azóta tetlenül élt.

— Igazán sajnálom az ügytelenségemet! Feltéptem a már-már begődő sebeket! . . .

Coquelet meglepetten tekintett reá.

— Sohse szabadkozz, kedves barátom! . . . A gyászév lelt! . . . biz én örvendek az özvegyességemnek!

Lamotte — mi sem természetesebb — tiltakozni próbált:

— Atézem nagy veszteségedet . . . sokat vesztettél Leonieben!

— Leonieben? Ma ugyancsak gonyolódó hangulatban lehetsz! Mit veszt a rab bőrön-örében, vagy szívesen gondol vissza a kavics a kalapácsra, mely hetekhosszant morzsolta, törté? . . . Ugyan kellemes emlékek fűznek engem Leoniechez! Nos, de okultam is a magam kárára!

Nagyot sóhajtott s azután így kezdé:
— Sokkal házartósabb, irigyebb és zsar-

verő lelkesedéssel töltötte meg a gőgös katonai szellem ellen sikraszálló parlamenti ellenzék szívéét. *Hol volt akkor gróf Apponyi Albert?* Benn volt a szabadelvű pártban. És támogatta azt a kormányelnököt, aki Chlopyért vállalta a felelősséget. És a képviselőház elnöki székén, ama nevezetes éjjeli ülésen az obstrukció ellen fordult, a minden egyébnél szentebb ügyért küzdő obstrukció ellen, amaz obstrukció ellen, amely az ország alkotmányát védte meg a szoldateszka elbizakodott támadásával szemben. Ezt Apponyi elfelejtette; s elfelejtették azok is, akik a győri gyűlésen körülötte az ellenzéki szövetséget képviselték. De a nemzet nem felejtette el. A milliók nem felejtették el semmit. A millióknak könnyörtelen az emlékezésük.

Kizártnak egyébiránt még az önálló vámtérség ellen sem tartjuk az obstrukciót. Hiszen jól emlékszünk, hogy még néhány héttel ezelőtt valaki nyíltan hirdette azt, hogy a gazdasági függetlenségbe csak *hosszabb átmeneti idő múltán* tudna belenyugodni. Ez a valaki erősen ellenzéki férfi volt. *Maga gróf Apponyi Albert volt ez a valaki.* Ha már most a napokban valamely kormány benyujtana az önálló vámtérségről szóló javaslatot, mitévő lenne Apponyi? Elengedné azt, amit még csak a minap feltétlenül követelt: a *hosszabb átmeneti időt!* A politikai következetesség mintaképerül ne tegyen fel senki ilyen következetlenséget. Am ha ragaszkodna a hosszabb átmenethez, akkor a most divó politikai felfogás szerint erkölcsileg kötelezve volna azoknak az élére állani, akik a gazdasági függetlenség rögtönös berendezését az országra nézve halálos veszedelemnek tartják s a végromlásból a nemzetet egy új obstrukcióval akarják megmenteni.

S a választói jog kiterjesztése ellen is el tudunk mi magunknak képzelni egy obstrukciót. Még pedig ugyancsak

Apponyi vezetése mellett. Volt idő, amikor Apponyi a mostaninál lángolóbb hévvel ragadta meg a kezdést egy korszakalkotó reform érdekében. Ez akkor volt, amikor ő bontotta ki a parlamentben az egyházpolitikai reformok zászlaját s hónapokon át ünnepelte magát a magyar szabadelvűség bátor uttörőjéül. Akkor is csupán magát az elvet hirdette Apponyi, valamint most is a választói jog reformjának csupán az elvét hirdeti. De a *mértékről* hallgatott akkor is, hallgat ma is. Akárhogyan faggatta a közvélemény, valljon szint, a polgári házasságkötés melyik formáját akarja: a szükségbeli-e vagy a fakultatívot vagy a kötelezőt. — hallgatását egyetlen betűvel nem szegte meg. Hallgatott s fenntartotta magának a szabad kezét, hogy ellene fordulhasson minden megoldásnak, amelyet *nélküle* akarnak nyelbe ütni. És megtörtént az a hallatlan dolog, hogy amikor a polgári házasság a parlament elé került, akkor ugyanazon Apponyi kelt ki a legtüzesebben ellene, aki a házasságjog államosságát maga iniciálta volt. A választói jog kiterjesztésének mértékéről ma sem nyilatkozik Apponyi. Alkalmi elvül felkapta s a nyilvánosságba dobta. De a mértékről nem nyilatkozik. Őrzi — mint akkor — a szabad kezét. S ha ezt is nélkülük akarnák megcsinálni, akkor elene fordulna ugyanugy, amint utját kívánta állani annak idején az egyházpolitikai reformnak. Ezt sem felejtette el a nemzet. A nemzet könnyörtelenül emlékezik.

BELFÖLD

A külügyminiszter a királynál. Főhivatalosan jelentik, hogy a király vasárnap délelőtt külön kihallgatáson fogadta Gödöllőn Gólvicszki gróf külügyminisztert.

Mese egy konfliktusról. Mi is tudomást vetünk a bécsi *Allgemeine Zeitung* egy híréből, amely Németország és Magyarország konfliktusát tárlta

fő olvasóinak. Már e hír leközlésekor kifejeztük erős kételyünket és ma a főhivatalos M. N. így cáfol rá a rosszindulatú bécsi lapközlőmelyre:

A bécsi *Allgemeine Zeitung* legutolsó számában azzal ülteti föl olvasóközönségét, hogy Németország és Magyarország állítólagos elhidegültését újsgolja. Az osztrák újság rosszakaratánál csak ríkító tájékoztatásága nagyobb, amelylyel ezt a koholt híret indokolni megkísérli. Hírelése szerint az elhidegültés egyik oka a Tisza-kabinetnek a *Cunard-Line* hajóársasággal kötött szerződése, mely tudvaleg annak idején a német hajóársaságok között nagy izgalmat és elégedetlenséget keltett. Konstatálni óhajtjuk, hogy a Cunard-Line társasággal kötött szerződés csak végrehatása volt a kivándorlást szabályozó törvénynek, melyet a magyar parlament 1903-ban emelt törvényerőre. A törvény még a Széll-kabinetnek volt alkotása, a Tisza-kormány pedig a megalkotott törvényt kötelezőszerűleg végrehajtotta. Amely kevéssé okozhatott a két állam között elhidegültést ez a szerződés, éppen oly kevéssé alkalmas egy különben nem is létező feszültség indoklására. A bécsi újság másik híradása, mely szerint a német kormány a népoktatási törvényjavaslat állítólagos erőszakkal magyarországi tendenciája miatt neheztelne. A magyar nemzeti állam kiépítése a magyar politikának általános, pártkülönbség nélkül elismert végcélja, amely a bécsi újság informátorának esetleg fájdalmasan eshetik, de a német bírodalommal feszültségre semmiképpen sem vezethet. De az egész előadás logikátlanul a koronásját a bécsi lap azzal teszi fel, hogy az állítólagos ellentétekben keresi okát annak, ha a Németország folyótatott szerződési tárgyalások eddigelő eredményre nem vezettek. Ez az önkényes kapcsolat merő képtelenség s a két állam kormányai politikai belátásának valóban jogosulatlan alábecsülése. A monarchia és Németország között való szerződési viszony olyan nagy horderejű, jelentősége olyan mélyreható, az államok polgárságának anyagi érdekeit oly erősen érinti, hogy a kormányzó államférfiak minden mellékes tekintet nélkül arra kell fordítaniok egész fáradozásukat, hogy gazdasági érdekek bőséges és méltányos kiegyenlítésével a megfelelő szabályozást elérjék. Tudjuk, hogy ez így is van s ha az *Allg. Zeit.* akárminő forrásból is misztérium adja elő a tényeket, úgy nem marada *egészen* hátra, mint annak konstatálása hogy állítólagos beavatott forrása öt alaposán félrevezette. Ez pedig mindenképpen sajnálatos, annál is inkább, mert az ilyen tendenciózus hírlélek még magára az ügyre csak kedvezőtlen befolyással lehetnek s a közvéleményben is helytelen felfogásokat idézhetnek elő. Ha pedig a híradás célja netán a volt, hogy a hírdetett elhidegültést a két állam között éppenséggel felidézze, úgy konstatálni óhajtjuk végezetül, hogy ez a bécsi újságnak egyáltalán nem fog sikerülni.

Berzeviczy miniszter a királynál. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a király ma déli fél 12 órakor kihallgatáson fogadta, mely félórát tartott. A miniszter tárcája folyó ügyeiről tett jelentést ő felségének.

nokabb volt, mintsem képzelnéd!... Még alig voltunk 15 napja házasok, amikor bemutatata szeretetreméltóságának e hármasszallagzatát. Nagy jóakarattal jellemzem pedig, chiheted!

— Mindazonáltal sosem panaszkodtál!

— Most sem panaszkodom! Csak konstatálom a tényeket! Tisztán igazságszeretettel! Kihoz a sodromból egy kissé az édes, gyengéd, megalázkodó Leonienek az emlékezele. Ezzel az igazsággal tartozom neki azért a pokolért, amelyben már itt e földön részesített!... Nini, egy légy esett a poharamba! Látod, elég Leonieről beszélnem s már is kellemetlenségek érnék!

— Coquelet, te igazságtalan vagy!

Lamotte úgy kacagott, hogy remegett belé. A paritás kedvéért Coquelet is nevetett s a pohárból kisegített légyre mutatva mondta:

— Ennyit nem tettem volna meg Leonieréért!

— Ugyan ne dicselkedj!

A hiteltenség kihívja a bizalmas közléseket. Mennél kevesebb hitelt adnak szavainknak, annál inkább akarjuk meggyőződöttetni a kételkedőt.

Lamotte megtönte a pipáját, mintha ezen kívül semmi sem érdekelné e világon.

— Külömben ősmerted őt! — szólott Coquelet — s hozzá emberismerő is vagy! Nem emlékszel, hogy firtogattá az arcát egy-némelykor az ébéd alatt?

— Velem szemben a feleséged mindig kifogásztalanul viselkedett s büszke voltam mindig a rokonszenvére!

— Dehogyan is rokonszenvezett veled!... Nagyrabecsült!... Most azonban rólam s nem rólad van szó... Egy este kitünő camember-tinkt volt... jó adaggal vettem belőle... Uristen, micsoda előadást tartott utána a falánkságról... hiszen hallottad... jelen voltál!...

— Igen... emlékszem rá!

— Az a hangversenyeszt sem tartozott a legmegvetendőbb események közé!... Először vajaz pogácsáért küldött... s azután... antipyrinné!...

Lamotte ezáltal nem opponált, boldog emlékek visszénye tükröződött arcán.

— Mit mondjak az éjszakákról... az volt csak a java! Ezeket rendszeren a kereveten töltöttem... Hát még mikor az ő idegei éj-jelente ünnepeltek! Oh mily sivárnak hiáltam a párosálet örömeit! Határozottan állíthatom: akadékoskodó, makacsodó lény volt!

— Csak ósárolod, ósárolod! — uszoltá maliciózusan a jó barát.

— Nem ósárolom! De úgy örült a szerelmeknek, mint más az akasztófának!... S én mégsem esaltam meg, már csak takarékosági szempontból sem, hogy vehessen elegendő kalapot, ruhát... s fehérneműt. Sőtsem érttettem meg, barátom, a szép fehérneműért való rejtőzést. Pedig sosem akarta velem véremlézősége hozni... Tehát kinek kellett azok a lábravalók? juponok... ingek?... Öregem, esküszöm, színésznőknek való ingek voltak... esküszöm!

— Elhiszem! — szólott Lamotte ur sardonianusan.

— Mindig abban reménykedtem, hogy megcsal... Jó valóok lett volna. Mégis tudógyulladással köszönhetem feloldásomat. Leg-alább tudógyulladást konstatáltak az orvosok egyhanguan...

— Miként beszélél még a feleségedről, ha megcsalt volna?

— Se jobban, se rosszabban... Ha a feleségem szeretetreméltó tudtomon kívül esal meg, az a fenébe elsoroltak előrebecsülésével nem is olyan megvetendő dolog. Páratlanul rossz teremtes volt!... Tudod, mikor az akadémiái palmát elnyertem!... Az asszonyok rendszerint nagyon érzékenyek ilyen dolog iránt... És tudod, mit mondott Leonie, amikor tudattam vele? Még most is hallom rikácsoló hangját: „Ez a bárgyu még ezt is kitüntetésnek nézi. Ebből majd jóllakunk!... Nem kellene tán szallag hozzá?... Hidd el, megbocsátotnam volna neki a házasságtörést, ha tűrhetővé vált volna ezáltal az életem!

— Ejnye, de belekapaszkodtál a szavaimba!...

— Nem kapaszkodtam a szavaidba... De néha elgondolom magamban, hogy tán elviselhetőbb lett volna az életem — amugy! Nézzük csak, egymás között vagyunk, Lamotte!...

Lamotte ur vagy tett, mintha a pohár a szájaiba fagyott volna. Tudta, hogy megfigyelik. Szüreslőgetett, hallgatódzott, mint a doromból maeska.

Mozgalmas napok.

Budapest, december 5.

Csupa bizalom a kormány pártja, de csupa bizalom a szövöttek ellenzék is. Az üdvözlések egyformán zuhognak ide is, oda is. A vidéken járók is egyformán számolnak be kedvező hangulatról, akár az egyik, akár a másik táborban. Nehéz itt eligazodni.

Fontos az üdvözlések között kettő:

A pestmegyei szabadelvűpárt küldöttéje tiszteltet ma Tisza István miniszterelnöknél, aki erős és harcias hangon jelentette ki újból, hogy a parlamentarizmust nem személt katilánris ekszisztenciák játékszerének vehagny.

Es Plósz Sándor igazságügyminisztert — a százszor lemondott s mindig megmaradt igazságügyminisztert — szintén üdvözlötték választói és Plósz azt felelte nekik, hogy üdvözlésükkel erős merít és hogy a kormányt a leg-hazafiasabb szándék vezeti.

A szabadelvűpártban különben ma olyan számmal voltak együtt a képviselők, mint a legfontosabb értekezletek idején. Együtt voltak az összes miniszterek is. A párt a vidékről hozott hírekről felrészülve, nagy meglepéssel vette tudomásul azt is, hogy az ellenzéki részről forgalomba hozott válsághíreknek abszolút semmi alapjuk sincsen, sőt ellenkezőleg, a Tisza-kormány helyzete erősebb, mint valaha volt. Hieronymi Károlyt, aki ma este érkezett vissza Pozsonyból s holnap reggel már Bécsbe megy, csütörtökön pedig Szatmárra megy beszámolni, nagy lelkesedéssel fogták körül és őszintén gratuláltak. Nagy udvara volt Nyíri Sándor honvédelmi miniszternek, aki a Zein nyomán kolportált híreket vonatkozólag úgy nyilatkozott, hogy a katonai büntető-perrendtartás munkálatai még folyamatban vannak, a részletekre nézve megállapodás még sincsen s így a hírek meglehetősen önkényesek. Nagy örömmel fogadták a szabadelvűpártban megjelent Szentiványi Árpádot, aki megafolta a róla terjesztett híreket s kijelentette, hogy amennyiben kiszámíthatatlan esélyek kényes helyzetbe hoznák, nem lépne ki, hanem mandátumát tenné le. De a párt ellenségeinek mal-mára hajtani a vizet nem fogja. Szabadelvű-

párti körökben egyébként erősen bíznak abban, hogy a Tisza-kormány szilárdan áll és meg fog bírkozni azzal a nehéz feladattal, melynek megoldására vállalkozott. Az előbbi napok ezt a hitet megerősítették és ma már a szabadelvűpártban mindenki meg van győződve arról, hogy az általános képviselőválasztások a legközelebbi időre várhatók és azokban Tisza miniszterelnök lesz a szabadelvűpárt vezére. Hír szerint — mely azonban még megerősítésre szorul — e hónap 12-ére lesz az elmarolt képviselőház összehívása és az új ülészek megnyitva.

A szövöttek ellenzék körében is ez a hír van elterjedve. El is határozta a szövöttek ellenzék, hogy az első ülést megelőző estén az egész ellenzék együttes ülést tart és együttes állásfoglalását közös határozatban fogja megállapítani. Addig pedig szorgalmasan készíti elő a további népgyűléseket. A vezetőbizottság holnap este értekezletet tart, melyen az e heti népgyűlések rendjét és szónokait jelöli ki. Az eddigi terv szerint szerdán Kail-Kápolnán lesz tiltakozó népgyűlés, melyen gróf Apponyi Albert is megjelene. Csütörtökre lényegesen népgyűlés van hirdetve, melyek közül legérdekesebb lesz a székesfejevári, ahol Kossuth Ferenc és Bánffy Dezso együtt fognak megjelenni. Vasárnapra készült elő a pozsonyi népgyűlést, melyen gróf Apponyi Albert körül Hieronyminek megjelenni. De adamegy Apponyival együtt Kossuth Ferenc, báró Bánffy Dezso és gróf Zichy Aladár is. Ugyancsak vasárnap lesz a gödöllői népgyűlés is, vagy inkább a két gödöllői népgyűlés, mert a király kerületben délelőtt is, délután is tartanak népgyűlést. A szövöttek ellenzék táborában nagy a lelkesedés és meg vannak róla győződve ma is, hogy exlexben való feloszlásra Tisza nem kap felhatalmazást, az ellenzék pedig meg fogja akadályozni mindenáron az indemulást.

S ebben az általános harci közgélődésben szegény Gorove László — a kibontakozás módjára iránt tesz konkrét javaslatokat. Mindkét félnek igazat akar adni, tehát egyik sem fog reá hallgatni...

A pestmegyeiek Tiszánál.

A pestvármegyei szabadelvűpárt gróf Teleki József elnöklésével ma délután a vár-

megyeház nagytermében rendkívüli ülést tartott, amelyen Gajáry Géza felolvasta Podmaniczky Frigyes bárónak mint az országos szabadelvűpárt elnökének és gróf Tisza István miniszterelnöknek a pestmegyei szabadelvűvárt-hoz intézett válasziratát.

Ezután a jelenvolt összes tagok, még pedig: gróf Teleki István elnök vezetőjével báró Harkányi Frigyes, Beniczky Adám, Beniczky Lajos, Baross Pál, Blaskovich Sándor, gróf Teleki Tibor, Halász Zsigmond, Gajáry Géza, Wolfner Tivadar, Tahy István, Lehoczky Antal, dr. Kégl János, Majthényi István, Eisler Sándor, dr. Gallovich Győző, Hatényi Akos, Weisz Lajos, Martinyics Péter, Földvár Elemér, dr. Tóth Kálmán, dr. Dabossy Ödön, Székely Lajos, Körer Péter, Mátyás Gábor, Sarközy Pál, Gergely Károly, Lukács Gyula, Bácz Mihály, Földvagy Mihály Budára, a miniszterelnöki palotába hajtatnak, ahol a pestmegyei szabadelvűpártnak a miniszterelnökhöz a múlt üléstől intézett s a lapokban már közölt bírálati felirattal gróf Teleki József rövid, de lelkes beszéd kíséretében adta át. A beszédre gróf Tisza István miniszterelnök körülbelül következőleg válaszolt:

Tisztelt Uram! Fogadják hálás szívvel erede köszönetemet elsősorban is azon megüszteletetésért, amelyben ezuttal is részesítenek. De fogadják külön hazafias kötelességük buzgó teljesítéséért s azon elszántsággért, melyet a küzdelemben már eddig is kifejtettek s amelyet a jövőre is igények.

Azt a kísérletet, melylyel a zülles processuust meg akarjuk állítani, ezt a nagy feladatot megoldani csakis úgy lehet, ha ezen nehéz munkában a nemzet velünk van. Tudtam én a munka megkezdésekor, hogy a siker a nemzet községe van. Amely ha meg nem hallgat, akkor ez az igaz ügy bukik; azonban, úgy látszik, beszédünk nem volt a pusztába kiáltó szó, mert egész ellenzéki vidékek jelentkeznek mellettünk s ha ez tovább is így tart, akkor az eredmény máris biztosítva van. Csak jól meg kell magyarázni a népeknek, hogy itt éppen a 48-as nagy vívmányokat fenyegeti veszély s hogy azon dieselén korhadás mellett, amely parlamentári életünkben mutatkozik, éppen azok a szabad intézmények forognak kockán, melyek iránt a nemzet oly nagy kegyelettel viseltetik. A földg, megmenteni a lényegyet s egyben ártalmatlanná tenni az igaz parlamentarizmust veszélyeztető egyes katilánris existenciák feltelkenkedéseit. Mi küzdelmünkben határozottan nemzeti politikát képviselünk; ép-

— Az ember azt hinné, hogy tudsz valamit s nem akarod megmondani. Akárhányszor észrevettem, hogy pártoltad Leoniet a szembezők tényekkel szemben... Ma már úgy sem bánt a dolog... tudod?... Mindent megmondhatsz... Őszintén szólva, ma már ledérségeknek a tudata inkább megkönnyebbülést okozna nekem.

— Azt mondják... de hát erre...

— Ugy-e tudsz valamit?!

— Nem, öregem.

— Nézzük csak, hiszen meghalt!...

— Különben nem az én titkom!

S az elmesélendők reményében két pohár fehér portoit rendelt, 13 éves varágus leányka mezzavarta beszélgetésüket.

Coquelet ur kezdé most jókedvűen:

— Tudod-e, hogy Leonie nagyon butának tartott téged?

— Leonie?

— S rutnak!

— Sobsem tartottam magam félisfennek... De miképpen változtatta meg feleséged oly hamar a véleményét? Csak imént mondtad magad, hogy nagyrabecsült.

— A nagyrabecsülés nem zárja ki ezt!

— Lehetséges. De ami Leoniet illeti, ahogy én tudom, ő téged tartott rutnak s butának!

— Ebben nem is kételkedtem... Számbalanszor mondtá nekem is... Tehát rólam is beszéltek?

Lamotte elzárta visszavonulásának ut-

jait. Coquelet ostromolni kezdé kérdéseivel, sértő megjegyzéseivel. Bántó együgyűséggel mondá:

— Sokszor gonyolta „répaszini arc-börödöt”. Ez volt szavajárása... Gánesolt barátéugunkert... „Ez a te hibott-diszno szemü Lamotteod!” — mondá gyakran. „Lamotte, akin még akkor is megérik a vadkan-szag, amikor a borbélytől kilép.”

— Sőt azt állítá, hogy nagyon illünk egymáshoz s tudvalevőleg rólam nem volt valamely fényes véleménye! Ennélfogva te sem tekintheted bóknaq ítéletét.

Coquelet elhallgatott, most át akarta barátjának engedni a szót. Lamotte szomora hangon így kezdé:

— Igazad van, Leonie megcsalt... és hogyan! Két madeirát! — szólott Lamotte a pincérhez s ekként folytató: — Coquelet, meg akarsz mindent tudni? Ma megtudhatod az igazat. De nem fogsz neheztelni... barátodra?... Beleegyezel? Esküdj meg!... Jól van. Nos hát, Leonie mindketűket becsapott.

— Hogyan?... Mindkettűnket?...

— Igen, öregem... a lábravalónak két ezára volt: az egyiket én fizettem, a másikat te fizetted... S gyakran láttam délután abban a szerény fehéreműben, amelyben te este... Ez akkor történt, amikor örököltem... amikor odahagytam a minisztériumot... Nem akartam eleinte megérteni előzékenységet, irántad is tekintettel voltam... Azzal fenyegetőzött, hogy ha nem hajlok hozzá, azt mondja nekem, miszerint én tisztességtelen ajánlatot

tettem neki! Te bizonyára elhitted volna... Hogy a barátságodat megtarthassam, Leonie kedvesévé váltam... Felvittem... a te s a magam nevében... Megváltam reá... jó hírneved érdekébe... én több voltam a szeretődénel... én a te helyettesed voltam... becsület... eduek öre... Sokan nevétszóveének találják... te, Coquelet, nem fogsz nevetni tudom... mivel meg vagy győződve, hogy szívemhez nem férközik aljás gondolat... Nemde, öregem!...

Coquelet mohón hajtotta fel madeiráját. Sőhajtott, lelke ingadozott.

— Ugy-e, neheztelsz? — mondá Lamotte.

— Dehogynéheztelék! Szánlak, kedves barátom! Leonie elvégre nem volt hírneves szépség... s hát hogy reád esett a választása, kevésbé érzem magam megcsalottnak.

Szívélyesen kezét nyujtottak egymásnak, mint a rég nem találkoztó jó barátok.

Lamotte tokjába helyezé Krüger-pívóját s kedvetlen hangon így szóló:

— Most az a kérdés, vajjon nem csalt-e meg mindkettűnket?

Gyöngédségből Lamotte fizette ki mind a hat pohár italt s mikor elbucuzott Coquelettől, kérdő hangon mondá:

— A viszontlátásra?

— Holnap, Lamotte!

Mikor Coquelet egyedül maradt, sajnálmal kezdé a kiereszakolt vallomást és egész vasárnap folyton azon törté a fejét: vajjon ki lehetett a Leonie igazi kedvece?...

pen ezért, ha összetartunk, győznünk kell és mert e küzdelemben önk is oly hathatósan támogatnak, ezért fogadják ismételtlen hála köszönetet. (Élénk éljenzés.)

Az igazságügyminiszter üdvözlése.

Plósz Sándor igazságügyminiszterhez választókerületéből a következő levél érkezett:

A regőci választókerület szabadalvópártja mai napon gyűlést tartván, egyhangú lelkesedéssel üdvözlő nagyméltóságodat, illusztris követét, azon alkalomból, hogy nagy tudásával jelentékeny részt kér a küzdelemből, melyet a magas kormány a szomorú és súlyos parlamenti helyzet szánálása végett megvinni kénytelen. Bizva ugy az észak-kormány, mint nagynevű követünk feltétlen hazafiságában, teljesen nyugodtat vagyunk azíránt, hogy győzelmiükkel csakis javt, üdvét óhajjták előmozdítani szeretett hazánknak.

E meggyőződésből kifolyólag a küzdelemhez sikert kívánni, nagyméltóságodhoz pedig törhetlen hűségünk és ragaszkodásunk kifejezését eljuttatni nemcsak örömmel tesszük, de egyszersmind hazugság kötelességünknek is tartjuk.

Kelt Regőcén. 1904. évi december hó 2-án.

A párt megbízásából: Lollók Alajos elnök, rigyicai Kovács Béla pártjegyző.

Plósz Sándor igazságügyminiszter erre a következő választ küldte Lollók Alajos pártelnöknek:

Hálás köszönettel vettem a regőci választókerület szabadalvópártjának meleghangú üdvözlését és bizalmának nyilvánítását, melyből erőt meritek a kitartásra. E nehéz napokban fokozott örömmel tölt el annak tudata, hogy választóim velem egyetértenek és hogy politikai meggyőződésüket képviselem. Valóban megbízhatnak abban, hogy kormány és a ország szabadelvű pártját a parlamentarizmusért folytatott küzdelemben a legtehetősebb hazafias szándék vezérli.

Hazafias üdvözléssel igaz hívők
Plósz Sándor.

Szell Kálmán és választói.

Szombat helyről érkező telegrammunk meglehető tanúságot tesz arról, milyen bencő és páratlan az a viszony, mely Szell Kálmán és szentgotthárdi választóit egymáshoz fűzi. E telegramm szerint a szentgotthárdi választókerület polgársága ma délelőtt igen látogatott értekezletén Szell Kálmán jeltelme újból a lemondással megüresedett mandátumra. A jelölő értekezlet vezetésére Hambeck Alajos nyugalmazott járásbírói kérték fel, aki előterjesztette az értekezlet célját; ezután Vargha Gábor dr. ügyvéd élénk helyesléssel kísért beszédben fejtette ki a kerület polgárainak álláspontját, mely abban domborodik ki, hogy a mandátumot a haza érdekében Szell Kálmán illusztris személyének kell újból felajánlani és felszólította az egybegyűlteket, hogy sorakozzanak továbbra is Szell Kálmán zászlaja alá. Ezután Hambeck Alajos elnök jelentette, hogy előtte Szell Kálmán akként nyilatkozott, hogy a mandátumot a legnagyobb sajnálattal nem fogadja el, mert jelenleg a politikai működésre teret nem talál. Szell Kálmán azt is kijelentette, hogy ha e nyilatkozata dacára mégis megválasztanak, ugy a mandátumról újból lemond. Dr. Vargha Gábor erre a következő indítványt terjesztette az értekezlet elé:

Mondja ki a választókerület értekezlete, hogy Szell Kálmánnak, a szentgotthárdi kerület négy évtizeden át volt képviselőjének, a kerület képviselőitől, Rátótról 1904. november 18-án választóihoz intézett nyílt levelében foglalt lemondását a legmélyebb sajnálattal tudomásul veszi. A választókerület ezzel egy magasabb kényszernek enged, de ez alkalomból ezuttal kifejezését ad iránta érzett tántoríthatatlan ragaszkodásának és még nem ingatható hűségének és éppen ezért, dacára annak, hogy Szell Kálmán lemondó levelének közzététele óta pártunk élnoke előtt határozottan kijelentette, miszerint lemondására vonatkozó elhatározása megmásíthatatlan, újból való megválasztása esetén kénytelen volna ismét lemondani és a választókerületet a legnagyobb sajnálattal új választási mozgalomnak kitenni, mindezek dacára mi ezt azon határozott ragaszkodásunknál fogva, amelylyel iránta viseltetünk, véglegesnek mégsem tekinthetjük, hanem azon reményben, hogy miután az ő saját szavai szerint őt is az elévülhetetlen hála kötelekji változatlanul és örökre hozzánk fűzik és mert a hazája iránt való rajongó szeretete

és sokat szenvedett nemzetének bizonytalan jövője felett érzett mély honfői aggodalmak őt esetleg elhatározásának megváltoztatására bírhatnak, ennél fogva a szentgotthárdi választókerület a képviselőjelöltséget neki nemcsak felajánlja, hanem bizony számítva a kerület választópolgárai nek egyhangú hozzájárulására, őt a szentgotthárdi kerület képviselőjének újból meg is választja és e célból a kerület választópolgárainak pártállására való tekintet nélkül a Szell Kálmán-pártot és ennek végrehajtó-bizottságát újból megalakítja.

Elkes éljenzés követte a határozati javaslatot, melylyel az egyhangulag határozottá emellett. Az értekezlet azonnal megválasztotta a Szell Kálmán-párt elnökvé Hambeck Alajost, alelnökeivé Káposztánsy Jusztiniánt, a cisztercita-rend jószágkormányzóját, Pieber Károly igazgatót és Tompa Károly lelkeszt, jegyzővé pedig Németh Ernő dr. ügyvédet.

Apponyi felköszöntője.

Gróf Apponyi Albert a győri népgyűlésen felköszöntőet is mondtt mely teljes szövegében így hangzik:

„T. polgártársaim. Barátaim. Kossuth Ferenc barátom, midőn most önkökhöz szölköt, célzást tett arra, hogy ő ugyanarról a helyről szól, amelyről néhány nap előtt Magyarország miniszterelnöke szölköt, de talán egy kicsit másképp szölköt, mint az előbb szölköt t. barátom. Most hát t. uraim én is bírok egy előttem szölköt, talán ugyanerről a helyről szölköt annál a bankettnél, melyre t. barátom hivatkozott, egy magas udvari méltóság (Felkiáltások: gróf Cziráky Béla), aki azt mondta, hogy ma senkit sem szabad ünnepelni, csak Tisza Istvánt. Hát én nem szölköt másképp, mint ő, a névben tesz változtatást és azt mondom: bármilyen hálásan vegyem azon rokonszenv megnyilvánulását, amely velem szemben mutatkozott, senkit mást egyénileg ne ünnepeljünk ita, mint Kossuth Ferencet. (Zajos éljenzés.) És megmondom miért. (Halljuk! Halljuk!) Ha valamit képviseltek ebben a társaságban, hát képviseltem Deák Ferenc politikai hagyatékát. (Éljenzés.) Nem bocsátkozom találgatásokba arra nézve, hogy hogyan szölköt a Deák Ferenc, ha ma köztünk volna, kiesinynek is tartom magam ahhoz, hogy mintegy magam az ő lelki állapotába belelve az ő mély bölcsességű szavait tolmácsoljam. De tudom azt, hogy hogyan hívték én, mint Deák Ferenc politikai hagyományainak szerény, de őszinte híve. És én ugy érzem, hogy Deák Ferenc művében abszolúte halhatatlan a jogfolytonosság elve, abszolúte halhatatlan a magyar nemzetnek a nemzeti lét teljességéhez, az állami szuverenitás tökéletességéhez való jogának problémájára. (Élénk tetszés és éljenzés.) Ami pedig az idők követelményeivel való megalkuvás című a magyar nemzeti élet teljességéből Deák Ferenc művében meg nem valósult, amiben ő a nemzeti élet teljességének megvalósulását függőben tartotta, az az, amit átmenetinek, amit mulandónak tartott. És mikor olyan idöket élünk, amelyekben fel kell vetnünk magunkban azt a kérdést, hogy vajjon nem énszék-e el erkölcsi feltételei sok olyan intézménynek, sok olyan megállapodásnak, amelynek segítségével Deák Ferenc és az ő hű követői azt hitték, hogy fokozatosan meg tudják valósítani a magyar nemzeti életnek teljességét, mikor harora kell szölkötani az alkotmány elleni merénylet visszavetésére és megtörsére az egész népet: akkor nem hivatkozhatunk arra, ami mulandó, ami átmeneti természetű Deák Ferenc művében is, hanem hivatkozhatunk csak arra, ami örökkévaló, ami maradó, ami soha el nem énször, arra, amiben találkozik Deáknak és Kossuthnak a működése.

Azért mondom t. uraim, hogy a mai napon, amidőn nem politikai elhatározásoknak megérleléséről és kimondásáról van szó, amelyeknek nem szabad szölkötni pillanatnyi felbuzdulásokból, hanem a haza helyzetének érett megfontolásából és mértegeléséből, de midőn a nemzeti öserőnek forrását kell bugyogtatni, hogy találjunk erélyt a merénylet visszavetésére, amikor tehát ezekre az örök eszmékre hivatkozunk, előtérbe lépnek azok, akik ezen örök eszméket képviselik, akik képviselik a nemzeti élet teljességének és függetlenségének eszméjét. És ezért én nem vagyok hűtelen az én mesterem tanításához a hagyatékához, amidőn a hazának ezen rendkívül válságos és fontos pillanatában poharam emelem a függetlenségi párt, a párt lelke s tagjaira és annak vezérére Kossuth Ferencre.” (Hosszantartó éljenzés.)

A kibontakozás útja.

Dr. Gorove László, a végvári kerület képviselője, választóihoz intézett nyílt levelében jelezte a kibontakozás útját. Az ott megpendített eszmét most részletesen is kifejti a következő, hozzájuk intézett sorokban:

Miután a régi házszabályok felmondták a szölköt, szükségállapot állt elő, melyben a rendet fentartani a többség kötelessége, különben anarchia állana elő. De ezzel párhuzamos, ami elől legkevésbé az ellenzék térhet ki, ha személyi harcot nem üz, a kötelesség, hogy a kölcsönös megértés és jóvátétel lehetőleg helyreállíttassék. Elkerülhetetlen a végböl, hogy a mai állapotból ádandalmasan kerüljön ki a nemzet békés fejlődése. Ezt az ádandó antagonizmusmal, tudom, senkiesem kívánja kockára tenni és az önkéntes együttes működést nem helyezi a kényszer alá. Világosnak kell azonban lenni, hogy vannak tárgyi alapok a megértéshez. S én is ahhoz kívánok hozzájárulni, hogy e tárgyi alapok egyike se legyen homályban, mikor ugy a házszabály, mint a választói jogreform kérdésével foglalkozom.

A házszabály-reformnak nézetem szerint következőkből kell állani:

1. A jövő évi költségvetés legkésőbb június közepén beadandó, bizottsági tárgyalása miúdjárt megindítandó és a normális szünet leszámításával eszközöndő. Befejezése után, kivételes sürgösségi esetektől eltekintve, a Ház rendszerint a költségvetést tárgyalja, mely tárgyalás azonban két hónapnál tovább nem tarthat, ugy, hogy a 60-iki napotól fogva csak egyszerű szavazásnak, meg nem szölkötő ülésben, van helye.

2. A Ház ülésének tartamát időről időre határozza meg: de azok 24 órában belül a rendes határu 4 órástól csak annyiban térhetnek el, hogy vagy egy órával meghosszabbíthatók, vagy két-három órával idökös ellétével legfeljebb három órával parallel üléses megüresíthetők.

3. Napirenden kívül felszólalások és a zárt ülések elnöki intézkedéssel vagy tartandók, hogy a rendes ülések meghatározott ideje azokon kívül egészében fennmaradjon a tárgyalásra; az utóbbit se ne rövidítsék, se ne zavarják.

4. Név szerinti szavazást legalább 30 jelenlevő képviselőnek és annak más nagra való elhalasztását legelőbb 40-nek kelljen kéri.

5. Az elnöki jogok épségének biztosítása mellett a rendezvársért mentelmi bizottsághoz utasító házhatározat, a mentelmi bizottság ítéletéig kiltítás következményével járjon.

A választói jogreformot a városokban következő gondolom: Választói jogot adjanak azokban 1.) az eddigi minimum, mikor csupán ház és föld bírása mutatható ki. 2.) az eddigi esetekben való értelmi cenzus különben 3.) hármínó állami adóból összesen évi 10 koronára. 4.) gymnáziumi érettség és ezzel egyenrangú minden képesítés, olyanknál, kik bármi csekély állami adót fizetnek.

Angliában is, nem szölköt az egyetemi és egyes más szervezetek régi kiváltságairól, a városokban történt a választói jog nagyobb mérvű kiterjesztése. Ez a jog azokban arra való lakoson és bürmekkora csekély adó közvetlen fizetésén alapul.

A fentiekben kívül egyes követelmények, mint idökör, gazdasí hatalmon kivüliség, stb. módosítását előterjesztem nem látom. Telót az állami adóösszesnek 20 korona minimuma helyett 10 korona, továbbá

képésítés bármely csekély állami adozással kapcsolatban, alapja a választói jog kiterjesztésének. Ez ugy a nemzeti szempontnak, mint a városi (nálunk kis számmal fogva fontos) elem igényének megfelelően. Hasonló szempontokból a városi kerületeket megszanorítom. Nézetem, hogy Budapestén 4 leg-több választóju kerületet kettősszának, vidéken pedig olyan az átlagosnál jóval több választóju kerületeket, melyekben a bennük foglalt rendezett tanácsú városokból külön kerület alakított. Igy Hajdu-Nánás, Karcag, Mezőtúr, Szolnok, Vác, Kaposvár, Szombathegy, Nagykanizsa, Zalacszerzeg külön képviselőket nyernének. Viszont a néhány na 750 választóju aluli kerület szomszéd kerületekbe beolvasható volna nemzeti hátrány nélkül. Ilyenek Górgó, Hermány, Nagy-Disznó, Ujgyház, Torockó, Bittse, Vág Beszterce.

Ezekben változtam mindkét reformról való igénytelen tervezetemet. Legyen szabad azon reményemet kifejezni, hogy mint én arra igyekszem, az ellenfél is kizár minden párt-és idegen szempontot, midőn a kérdéssel foglalkozik és az alkalmat ad a szabály egyetértésre, mely a kibontakozás előfeltétele.

Dr. Gorove László
országgyűlési képviselő.

A második röpirat.

A november 18-iki képviselőházi határozatról ma jelent meg a második röpirat, amely tisztán jogi szempontból bírálja azt a parlamenti eseményt, amelynek hatása alatt áll az egész ország. A jogszí fejtegetés mindenekelőtt azt állapítja meg, hogy teljesen meddő annak a kérdésnek eldöntése, vajjon forog-e fönn erőszak vagy sem. Az erőszaknak jogszí szempontból három neme van, a jogos, jogtalan és az indifferens erőszak, azaz olyan, amely sem nem jogos, sem nem jogtalan. Nem jogos, mert nincs jog, amely utasítaná és nem jogtalan, mert nincs jog, mely tiltaná. Mivel pedig a házszabályok úgy

a jogon kívül van helyezve, jogászilag nem is kifogáshozható, mert egyáltalán nem bírálható. A röpirat további fejtegetései során ezután kimutatja, hogy a többség az erkölcsi törvény ellen sem vétett, mert amit tett, nem közérdekelles és így az erkölcsötörvényvel nem ellenkezik.

A vidék.

A pécsi szabadelvűpárt ma délelőtt újból szervekedett. Közgyűlése mintegy 1000. a város színe-javából álló közönség vett részt. Sey László korelnök megnyitván az ülést, üdvözölte az egybegyűlteket, mire elnökké újból Krasznay Mihály, a pártnak 30 év óta elnökét választották meg. Alelnökök lettek: Kündl József, úrágy Károly dr., úsolnay Miklós, Engeszer Miklós, Engel József. Záray Károly átvéve most az elnöki tisztet, Pécs város jelenlegi képviselőjének, Erreth Jánosnak politikai magatartását tette bírálat tárgyává, aki tegnap tartott beszámoló-jában indokolta meg a szabadelvűpártból való kilépését. A pártgyűlés megállapította, hogy a tegnapi beszámoló a pécsi szabadelvűpárt nem vett részt és ennek dacára azon indítványok, amelyek szerint az egyesült ellenzék üdvözöltesék és Erreth János politikai magatartása iránt bizalom nyilváníttassék oly fejtegetés kapcsán lettek előterjesztve mintha azok Pécs város polgárságának pártkülönbség nélkül véleményét és politikai meggyőződését kifejeznék. Eppen azért kijelenti a pécsi szabadelvűpárt, hogy Erreth János képviselőnek az országos szabadelvűpártból történt kilépését helytelini. Krasznay Miklós indítványt tesz, hogy az újonnan megalakult párt Tisza gróf miniszterelnök üdvözölje. Az indítványhoz Perls Ármin dr. mondott nagy lelkesedést keltett beszédet, amelyet ismételtén viharos éljenzés szakított meg. A gyűlés egyhangúlag hozzájárult az indítványhoz és lelkesedéssel üdvözölte a miniszterelnököt. Tisza István gróf miniszterelnökhez a következő táviratot küldötték: A pécsi szabadelvűpárt mai újra szervekedő közgyűlése lelkesedéssel kimondta, hogy teljes bizalommal viseltetik nagyméltóságod kormányelnöki működése iránt és hazafias, különösen a parlamentarizmus megmentésére irányuló törekvéseiben rendületlen támogatására számíthat.

Borsod-Aranyos megye ma délelőtt báró Vay Elemér főispán elnöke alatt rendes évnegyedes közgyűlést tartott, amelyen Léway József nyugalmazott alispán a Tudományos Akadémia tagja, ugy maga, mint harminc bizottsági tag nevében határozati javaslatot terjesztett be, amelynek lényege a következő:

Az ellenzék még csak a lehetőségét is visszatartotta és meggátolta annak, hogy az úgyszemint technikai obstrukció megszüntetése iránt indítvány tárgyalása a képviselőház előtt folyamatba tétessék. Ily körülmények között a nemzetnek nagy érdeke követelte, hogy ezen áldatlan helyzetnek sürgősen vége vetessék és ha már másként nem lehet, amint hogy nem lehetett, a kisebbségi országos házszabályok formai megsérülésével szüntessék meg. A házszabály különben sem törvény és annak megsértése nem törvénysértés. A képviselőháznak a tárgyban az év november 18-án hozott határozata s a miniszterelnöknek ezen tény körüli szereplése nem volt egyéb, mint a hazaszeréért aggó hazafiak önértéke, bátor és nagyvesszes elhatározása, melyért törvényhatóságunk gróf Tisza István miniszterelnök annyival is inkább üdvözölte, mert ő a legnagyobb határozottsággal ismételve kijelentette, hogy a házszabályoknak általa kezdeményezett revíziója a parlament szőlészetét érintetlenül hagyja és egyedül a már törhetetlenül vált technikai obstrukció kiküszöbölését előzoza. Kijelenti törvényhatóságunk, hogy gróf Tisza István hazafias működése iránt most is bizalommal viseltetik és törvényhatóságunk őt most is támogatni kész.

Léway József nagyhatású beszédében ajánlja a határozati javaslat elfogadását. Bizony Ákos, Kuvács Béla, Majthényi Ádám a javaslat ellen szólnak. A főispán névszerinti szavazást rendelt el, mire a javaslat mellett 152, ellene 59 bizottsági tag szavazván, Borsod-Aranyos megye törvényhatósága tehát Léway József javaslatát, mely Tisza István gróf miniszterelnöknek bizalmat szavaz, kilencvenhárom szótöbbséggel elfogadta.

Az aradmegyei szabadelvűpárt ma délelőtt Jánosházi Antal képviselő elnöke alatt igen látogatott gyűlést tartott, amelyen az elnök a helyzelet vizsgálatán, Barkassy Kálmán nagybirtokos határozati

javaslatot nyújtott be, mely szerint a párt Tisza István miniszterelnököt és a kormányt üdvözölje és bizalmában kifejezést adjon. Paercz György lelkes beszédében a javaslatot elfogadásra ajánlja, mire a javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadták. Kiri-leszku Gyula indítványára Tisza István gróf miniszterelnököt és a kormányt táviratilag üdvözölték és Beles János indítványára Podmaniczky bárót is. A fogaraszármegyei szabadelvű párt tegnap tartott közgyűlésében gróf Tisza István miniszterelnök-höz fölterjesztendő megleghangú bizalmi feliratot egyhangúlag fogadott el, miről a miniszterelnököt a nért elnöke és jegyzője táviratilag értesítette. Egy-úttal szintén táviratilag báró Podmaniczky Frigyes-t is üdvözölték.

A sádsi kerület szabadelvűpártja tegnap tartott tisztújító közgyűlése alkalmával, annak újonnan megválasztott elnöke, dr. Barna Lajos kir. közjegyző indítványára Daróczy Aladár képviselő beszámolója után tartott társasbened egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy Tisza István gróf miniszterelnököt táviratilag üdvözölje.

A szabadelvűpártokhoz üdvözlések érkeztek Vizaknáról, Kraszról, Kunhegyesről, Hétházról, Miskolcraól, Nagybányáról, Mátészalkáról, Aradról, Mokránból, Varjasból, Breznóbányáról, Sásdról, Halmiból, Törökbeséről, Verseckről, Nagysomkut-ról, Vajdahunyadról, Marostásárhelyről, Fogaraszról, Iglóáról, Gútról, Nyútról, Rimaszombatról.

Nagyidáról jelentik: Semsey László, a nagyidai kerület képviselője, aki az Andrássyakkal együtt lépett ki a kormánypartból, kerületének csaknem valamennyi — negyvenkét — közgyűlésben beszámolót tartott. Ma a kerület székhelyén, Nagyidán jelent meg. A község intelligenciája teljes számban s a választók pártkülönbség nélkül óriási lelkesedéssel fogadták. A szabadelvűpárt nevében annak elnöke, Zsigolla Ferenc plébános üdvözölte s biztosította arról, hogy kilépését az egész kerület örömmel hallotta és helyesli. Ezután Semsey László megtartotta beszámolóját, melyben főleg azon okokat ismertetette meg, amelyek őt Nélésre kényszerítették. Nem követhette — ugymond — Tiszát az erőszakosság terén, mert lelkiismerete nem engedte, hogy a jog-és törvényesség útjáról letérjen. Nagy lendülettel szól gróf Andrássy Gyula hazafias és szigorúan alkotmányos állásfoglalásáról s hangsúlyozta, hogy a küzdőben részt akar venni.

A süvekelte ellenzék üdvözölték Pécsről, Gónczról, Tiszalókról, Temesvárról, Lengyelötöböl, Újvidékről.

A német szerződés válsága.

Budapest, december 5.

Bécsi tudósítók jelentik, hogy még ezen a héten össze fogják hívni a vám-és kereskedelmi konferenciát, ami a Németországgal folytatott tárgyalások megszakítása folytán vált szükségessé. A konferencia programja eddig-elő nem ismeretes ugyan, mégis feltehető, hogy meg fogják beszélni mindazokat a kereskedelmi-politikai következményeket, amelyek a tárgyalások eddigi eredménytelenségéből származnak. Ennek során megfontolás alá kerül az a kérdés is, vajjon a közel jövőben más államokkal megindítsák-e a kereskedelmi tárgyalásokat. Amennyiben a német kormány a közel jövőben nem óhajtaná újból megindítani a megszakadt tárgyalásokat, akkor elsősorban Svájcra lépne monarkiaik tárgyalásokba.

A német kormány felhívatalos lapja azt írja, hogy Németország le, Ausztria-Magyarország is ószintén óhajítja a meg egyezést. A Kreuzzeitung szerint a tárgyalások megszakítása nem Németország, hanem Ausztria-Magyarország kudarcra. Mert a németeknek számokban kifejezve 225 millió márkával csekélyebb érdekük az új szerződés megkötése. De másrészt szívesen megengedjük, hogy Ausztria-Magyarország képviselői a tárgyalásoknál jelenlétük hátrányban vannak, mert nincs még új autonóm választójuk és nem igen számíthatnak olyan parlamenti többségre, amely engedelményüket elfogadja. Posadowsky elment az engedelményesség legszűkebb határáig, kiártnak tartjuk tehát, hogy Ausztria-Magyarország halálra és várakozó állásponjtával, meg valamely előnyt vagy engedelményt érhesen el. Más kérdés az, vajjon különösen a magyar miniszterium lalszólajog mukacsokodásával megerősí-

lette-e állást a parlamentben. Erre csak a jövő deríthet világosságot. Pillanatnyi ellentéllása a dolog érdemére nézve semmiféle előnyt nem nyújt számára.

A Berliner Tageblatt azt a véleményt fejezi ki, hogy talán német részről hibát követtek el, hogy oly nagytehetségű és magafállású államférfiut, mint aminő Posadowsky, küldtek Bécsbe. Ennek a rendkívüli előzékenységnek a bécsi Ballplatzon azt az érzést kellett keltenie, hogy a német bíródalomnak végtelenül nagyvöbbs érdeke fűződik az új kereskedelmi szerződés létrejöttéhez, mint az osztrákoknak és a magyaroknak. A lap szerint a német kormányférfiak még nem tartják elveszetteknek a csatát. Most azt remélik, hogy Posadowsky jelenléte nélkül is december 31-ikéig kedvező fordulat áll be Bécsben és Budapestben és az ottani kormánykörök engedni fognak a vitás kérdésekben. Az osztrák-magyar kormányon a sor, hogy például Goluchowski külügyminiszter Berlinbe való kiküldésével a még el nem szakadt, de a földön heverő szálakat újra felszedjék, úgy hogy az új szerződést még újév előtt meg lehetne kötni. De ha ez a várakozás nem teljesülne, akkor bekövetkeznék ugyan a mostani szerződésnek 1906 január elsejére való felmondása, de az alatt a tizenkét hónap alatt még elég alkalom volna újabb tárgyalásokra, előrebocsátva természetesen, hogy Bécsből és Budapestből kellene kiindulnia a kezdeményezésnek.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 5.

Immár a hetedik hónapja, hogy a japánok ostromolják Port-Arthurt, a halottak és ebesültek százezrei áldozatai az ádáz küzdelemnek s mégis most Tokióban nagy az öröm csupán amiatt, hogy a japánok elfoglaltak egy dombot, amely Port-Arthurtól még jó távol emelkedik. A 203 méter magas hegy elfoglalása ugyanis azzal a reménnyel biztatja a japánokat, hogy Port-Arthurt rövid időn belül elfoglalják. Igaz, hogy az oroszok nem tartják olyan fontosnak a japánoknak ezt a győzelmét, nemcsak azért, mert a 203 méter magas domb nem is volt erőd, csak földhányokkal volt megerősítve, hanem azért sem tartják fontosnak, mert ez a domb nem a nyugati védelmi ponton áll és a rajta lévő megerősítések csak külső védelemnek súlyos károkat. Azonban azt orosz részről is bevallják, hogy a 203 méter magas hegy kitünő hely arra nézve, hogy onnan az ütegekkel a várost és a kikötőt lövöldözzék. Ilyen körülmények között az orosz hadihajók kénytelenek lesznek a külső kikötőbe vonulni, ahol a parti erődök védelme alá helyezhetik magukat. Togo hajóitól nincs mit félnők, mert azok semmiesetre sem fognak a veszedelmes lövéshez közeledni. A japánok már el is helyezték nehéz ütegeket a 203 méternyi magaslatra s ha ez megfelel a valóságnak, a port-arthuri lakosokra nehéz napok várnak.

A szárazföldi haretéren ismét csak kisebb rendű esatározások folytak s a Hunhonál két japán század megkezdte a támadást, de csakhamar visszaverettek. Az orosz katonák egy része az ágyúlovek zaja és aknarábanások következtében nagyon gyakran halálos kimeneteli idegrobamokat kap. Kuropatkin jelentései lényegtelen és epizódyszerű események felsorolásából állanak.

Ujabb távirataink a következők:

Port-Arthur ostroma.

London, december 5.

A Daily Telegraph jelenti Csifuból 3-áról: A japánoknak sikerült nehéz ágyukat felvonatni a 203 méteres dombra és az Isecan erősből közel kéletrre fekvő magaslatra. Az oroszok lölyton tüzelnek a 203 méteres dombra. Ugyanez a lap jelenti Sanghaiból, hogy a japánok megszállták a 203 méteres dombot délny-keletre lévő 300 méteres domb

London, december 5.

A mai lapok terjedelmes és részletes tudósításokat közölnek a 203 méteres halom körül lefolyt harcokról, mely tudósításait a tókói lapokból vették át. A döntő harc a fontos hadállásnál már november 30-án hajnalban kezdődött és este nyolc órákor ért véget. Az itt elért siker után a japánok a Vörös-halmot aranylag csekély nehézséggel szintén elfoglalták. Az oroszok csata közben telemes erőselet kérétek, mely azonban későn érkezett meg. Másnap az oroszok nem kevesebb, mint hat kísérletet tettek arra, hogy a japánokat elűzzék, ami azonban nem sikerült. Az a határai fegyverszűnet, melyet Nogi tábornok pénteken az oroszoknak halottaik és sebesülteik összeszedésére engedélyezett, délelőtt tíz órától délután négy óráig tartott. A fegyverszűnet csak a 203 méteres halom kerületére terjedt ki és a japánok nagy óvintézkedésekhez folyamodtak, hogy az ellenség a fegyverszűnettel vissza ne élhessen. A japánok hadállásukat a 203 méteres halmon időközben annyira megerősítették, hogy őket többé az oroszoknak semmiféle támadása komolyan nem veszélyeztetheti.

Tokió, december 5.

Arról a határás fegyverszűnetről, a melyet az oroszok és japánok a 203 méteres halomért vívott harc után kötöttek, az ostromló hadsereg főhadiszállásáról a következő rövid hivatalos jelentés érkezett Port-Arthurba:

3-án délelőtt 10 órákor balszárnyunkon orosz követei jelentek meg, a kikkel határás fegyverszűnetet kötöttünk a sebesültek és halottak elszállítása céljából. A fegyverszűnet után rögtön megkezdődtek az ellenségeskedések.

A mandzsuriai harcokról.

London, december 5.

Pétvárról táviratozzák, hogy mukdeni hírek szerint *Rennenkampff* hadvezér a Inshansu és Tatusinsang környékéről elűzte a japánokat. Lidiantuntól délre kozákvasság meglepte a japán tábornokot, sok japánt felkoncolt és nyolc ágyút zsákmányolt.

Berlin, december 5.

A japánok erősen készülődnek a csatára. Két nap óta szakadatlanul működnek útgei a Putilov-dombokon s azoktól nyugatra. A veszteségek nagyon csekélyek, mert a sáncok igen hatalmasak. Egy csapat dóni kozák rajtaütött Ladiatungnál egy japán tüzérvetgre, amelynek legénysége mélyen aludt. Az oroszok felkoncolták a japánokat s ágyúikat beszűztek. A japánok alig várják a döntő ütközetet és sürgetik a csatát. A japán vezérkar az utolsó ütközetekben teljesen kikénevelte az orosz hadállások elhelyezését.

Pétvárról, december 5.

Szaharov tábornok táviratozza mai kelettel: 4-én éjjel egy japán önkéntes-csapat megkísérelte dróthálónál Nincsinpu község előtt elpusztítani, de puskatűzzel visszazoritottuk, miközben egy japánt elfogtunk. A mai napon nem érkezett jelentés összeközösérol.

Berlin, december 5.

A *Lokalanzeiger* haditudósítója táviratozza: A támadás az egész vonalon minden pillanatban megkezdődhetik. A japánok először eddigéig csak azért bozátokoztak összeütközéseket, hogy ki-kémleljék az orosz hadállások kiterjedését és erejét.

Orosz hajóvásárlás.

London, december 5.

A *Standard*-nak jelentik Pétvárról: *Slint* Károly amerikai hadihajóügynök a múlt kedden Moszkvába érkezett, ahonnan folytatta útját szerdán Varsón és Szóbián át Konstantinápolyba. Hír szerint a Rothschild-házra szóló hét millió font sterlinges csek van vele. Ez az összeg amaz argentinai és kínai hajók értéke, amelyekre Oroszország alkuszik.

Az új orosz hajóhad.

Be lin, december 5.

A mai reggeli lapoknak táviratozzák Pétvárról: Feltétlenül megvizsgálható helyről közlik, hogy a harmadik hajóhad felállítására befolyt ténny. Az

új hajóhadat kizárólag a fekete-tengeri flottájára minimumot kell aztán munkájával gyarapítani annak, aki kapja. A szociális reformot egyéni, magányosan elszigetelt törekvésekkel nem lehet előidézni; csak egyöntetű és egyetemes szociális tevékenységgel valósíthatjuk meg az emberiségnek ezt a legérgebb álmát!

Amilyen originálisnak tetszik is az első pillanatra az „új szociális reform“, a párját megtalálhatjuk már az irodalomban. *Dosztojevszky* is ilyesfélét hirdet a „*Raszkolnikov*“-ban, mikor kijelenti, hogy: „bűntett utján pénzhez jutni s azt a pénzt jótetre felhasználni — erény!“ De azért a theória nincs minden veszedelme nélkül. Mert a praxisban csakhamar igen rugalmassá válnék a „jótett“ fogalma. Elvégre: a többség mégis azt hiszi leginkább jónak, ami — neki jó. Az altruistikus gondolkodás még sokkal kevésbé általános, semhogy erre építhetünk. Előbb annak kell minden réteget keresztlhatni, mielőtt az ilyfajta szociális reformról komolyan beszélni lehetne.

Szerencsére a dolog nem is annyira komoly és nem is annyira sürgős. Csak egy forróvívű pósta agyveleje ég s az is valószínűleg csak egy — drámathémától. De a théma érdekes és a dráma is esz lesz bizonyára. Es egyelőre ennyi is elég — *Shaw*-nak.

R. M.

HIREK

Felsőbb szocializmus.

Az ifjabb Dumas eszelte ki és alkalmazta azt a kiténő módszert, hogy mielőtt valami ugynevezett iránydrámával lépett volna a publikum elé, előbb valami más formában kidobta a thémát, illetve a tendenciát a világba, hogy kapjanak habja felette az emberek. Mikor aztán a pro és kontra véleményektől már eléggé izzó volt a levegő, akkor jött az új darab, mely állást foglalt a vitatott kérdésben s mely — természetesen — az ő művészi dialektikája segítségével még jobban lángra szította a szenvedélyeket. Ilyen felpuskaporozott levegőben könnyű volt a költő dolga: a pártján lévők nagy táborából kisarjadtott számára a siker, az ellenfelek tiltakozásából pedig a szenzáció, mely a sikert még fokozta.

Ugy látszik, ezt a pompásan bevált módszert alkalmazza az új angol drámaíró-csillag: *Bernhard Shaw* is, akinek „Hősök“ című drámáját a budapesti közönség is jól ismeri. A végtelenül elmas és eredeti költő legutóbb ugyanis Londonban felolvasást tartott, melyen „*Szocializmus a felsőbb osztályok számára*“ cím alatt olyan vakmerő theoriát dobott oda a közvélemény asztalára, melyen az bizvást elragódik — a szerző legközelebbi premiéréjéig, mikor is valószínűleg dramatizálva fogja kapni az új szocializmus evangéliomát.

Ennek a különös evangéliomnak mottója ez: „Előbb légy annyilag fűgdedenné s csak aztán gyakorold az erényeket!“ Nem lehet ugyanis — fejtetegi *Shaw* — erényes vagy tisztességes az, aki nem tartozik a felsőbb osztályokhoz, mert ahhoz, hogy az ember erényes lehessen: pénz, egészség és szerencse kell. Az emberek gyakran képzélik magukat drámai helyzetekbe, amikor is kénytelenek választani, hogy inkább akarják-e a szegénységet erénynyel, mint a gazdagságot erény nélkül? Ez azonban hamis antithézis, mert ha valakinek két rossz közül kell választania, akkor a kisebbet kell választani s ő a maga részéről igazán nem tudja: miért ne választaná a gazdagságot erény nélkül? A társadalom ma abban a fatális helyzetben van, hogy az ember nem lehet tisztességes, erényes és boldog, ha nincs pénze, ha pedig van pénze, akkor sem lehet azzá! Csak vegyük például a tolvajt! A tolvaj amire szüksége van, olyan uton és módon szerzi meg magának, ami sok esetben éppoly tisztességes ut és mód, mint azok, amelyeken a meglopotottak vagyonukat szereztek, Sőt tisztességesebb: mert biztosság és ügyesség kell hozzá, azok az erények, melyek „a brit nemzetet híressé tették“.

Eddig *Shaw* vakmerő, anarchistikuss fejtételeivel, melyekben tulajdonképpen a felsőbb osztályok ellen irtoztató kemény vágások foglaltatnak. Mert nem is kell nagyon olvasni tudni a sorok között, hogy rájöjjünk: *Shaw* csak arra akar rámutatni, hogy a felsőbb osztályok is „ilyen utakon“ szereztek a vagyonukat, ha mindjárt más körülmények között és más technikai eljárás útján is. Miért ne lehetne ezen az alapon lerakni az alsóbb osztályok szociális fejlődésének feltételeit is? — véli az angol proféta s egyben — kevésbé humorosan hangzón — hozzáteszi:

— Az én javaslatom az: meg kell állapítani mindenki jövedelmének minimumját — s ezt

minimumot kell aztán munkájával gyarapítani annak, aki kapja. A szociális reformot egyéni, magányosan elszigetelt törekvésekkel nem lehet előidézni; csak egyöntetű és egyetemes szociális tevékenységgel valósíthatjuk meg az emberiségnek ezt a legérgebb álmát!

Amilyen originálisnak tetszik is az első pillanatra az „új szociális reform“, a párját megtalálhatjuk már az irodalomban. *Dosztojevszky* is ilyesfélét hirdet a „*Raszkolnikov*“-ban, mikor kijelenti, hogy: „bűntett utján pénzhez jutni s azt a pénzt jótetre felhasználni — erény!“ De azért a theória nincs minden veszedelme nélkül. Mert a praxisban csakhamar igen rugalmassá válnék a „jótett“ fogalma. Elvégre: a többség mégis azt hiszi leginkább jónak, ami — neki jó. Az altruistikus gondolkodás még sokkal kevésbé általános, semhogy erre építhetünk. Előbb annak kell minden réteget keresztlhatni, mielőtt az ilyfajta szociális reformról komolyan beszélni lehetne.

Szerencsére a dolog nem is annyira komoly és nem is annyira sürgős. Csak egy forróvívű pósta agyveleje ég s az is valószínűleg csak egy — drámathémától. De a théma érdekes és a dráma is esz lesz bizonyára. Es egyelőre ennyi is elég — *Shaw*-nak.

Budapest, december 5.

— **Királyi kihallgatás.** Ma délelőtt tíz órákor általános kihallgatás volt a királyi palotában. A kihallgatás során 6 felsége elé járultak: gróf *Apponyi Sándor* királyi főkamarmester, gróf *Wenckheim Frigyes* királyi főpohárnokmester, gróf *Festetics Taszilo* királyi főudvarmester és *Rakovszky István*, a számvevőszék elnöke, titkos tanácsosok, *Telesi József* gróf, *István Vilmos* és gróf *Bathlyány Vilmos* püspökök, *Kazy József*, *Keltz Gyula*, *Máriássy Ödön* és *Rakovszky Antal* kamarások, *Csákosy Gyula* báró, *Haller Károly* dr., egyetemi tanár és *Schwartz* Ottó dr. főrendiházi tagok, *Oltubay Károly* kuriai bíró, *Nardelli Miklós*, *Rupp Zsigmond* és *Weinmann Fülöp* dr. udvari tanácsosok, *Plossék Ferenc* miniszteri tanácsos, *Szomjas Lajos* nem osztálytanácsos, *Engelér Ferenc* eszenőrelvezéres *Vaykiss* Károly főtörzserosvó, *Borfy György*, *Nagy Sándor* és *Szabó István* országgyűlési képviselők, asztalosok, *Sirko Mihály* földbírtokos, *Velky Pál* tanfelügyelő és *Lichtenberger Ignác*, az *Adria* biztosítársaság vezértitkára.

A király ma este a Képzőművészeti Társulat téli kiállításának megtekintése után visszatért Gödöllőre és szombat reggelig ott marad. Szombaton reggel 6 felsége Bécsbe utazik s ezzel a királyi udvarnak mostani budapesti, illetőleg gödöllői tartózkodása véget ért.

— **A német császár ajándéka.** Nekünk közönséges halandóknak tekintélyes vagyon kerülne ki abból, amit a németek ötletes császára el szokott ajándékozni kollegáinak. Ha egyéb nem is, hát egy *Eberlein-szobrocska* csak kijár az egyik vagy a másik urakodónak. Most *Abesszinia* negusára, a feketébőrű *Menelikre* vetette szemét a császár és december 14-én a német császár megbízásából rendkívüli követséget indul *Abesszinia*ba gazdag ajándékokkal *Menelik* Negus részére. A követséget a gárdatestőség egy kirendeltsége kíséri.

— **Rákóczi hamvai.** *Thallóczy Lajos* udvari tanácsos, a külügyminisztérium osztályfőnöke, értesüléseink szerint a tegnapi esti orient-expresssel *Konstantinápoly*ba utazott, hogy ott a külügyminiszter képviselőjében *II. Rákóczi Ferenc* hamvainak hazaszállítása dolgában tárgyaljon az illetékes körökkel. *Thallóczy Lajos* ugy is mint a külügyminisztérium legmagasabb rangosztályának hivatalosja, ugy is, mint kiváló historikus, mint jó magyar ember, teljesen az a férfi, aki rávaló arra a misszióra, hogy a magyar nemzet történetét nagy kincsének, *II. Rákóczi Ferenc* hamvainak hazaszállítása dolgában a kezdeményező királyt, külügyminiszterünket és a magyar kormányt mint megbízott képviselője a megindult tárgyalásokban.

— **Cantacuzéne szobra.** *Bukarestből* táviratozzák: Ma leplezték le a *Cantacuzéne* *György* volt pénzügyminiszter emlékszobrát. Az ünnepesen jelen volt *Cantacuzéne* családja, *Sturdza* miniszterelnök, *Kantindero*, a koronauradalmak igazgatója, a parlament tagjai. A leplezést nagyszámú közönség nézte végig. Az emlékmű-bizottság *novében* *Viccesco* mondott beszédet, majd pedig *Sturdza*

miniszterelnök és a bukaresti polgármester. Az emlékmű *Dubois* Ernő francia szobrász munkája.

— **Mikulás.** Apró gyermekek hangos öröme veri fel a házat. Megjött a jó, öreg Mikulás bácsi és hozott cukrot, mandulát, játékokat és mindent, ami csak gyönyörűség és boldogság egy kicsiny emberkének. Nagy hóféhér szakállát megcsapta a jég az éjjel, mert messziről jött, valahonnan a havas hegyekről és szállt házról-házra, küszöbről-küszöbre, ahol apró kis cipőcskék heverték szépen sorban. Aztán kivette tarsolyából a csudaszép dolgokat, szépen lassan betette a cipőcskébe — az egyikbe bonbonokat, a másikba kalapos babát, a harmadikba lovacskát s így tovább, aztán halkán eltávozott. Mire felkelt a nap s a gyermekek kikétek ágyacskáikból, a Mikulás bácsi nem volt sehol, csak az ő ajándékai maradtak ott, hogy a jó gyermekeknek örömeik legyen. Szeretik is azért a Mikulást, még pedig nagyon; ezt jól is teszik, mert a Mikulás bácsi egy kicsit hasonlít a papához.

— **Jóka-ünnep Kassán.** Kassáról jelentik, hogy az ottani Kazinczy-kör tegnap délelőtt a Társalgási Egylet helyiségeiben sikerült Jóka-ünnepet rendeztet. *Lelekly Gyula* nagyatásu megnyitó beszéde után a Női Dalos Egyesület a „Csendes vízi róza” című dalt énekelte. Azután dr. *Papp Illés* méltatta Jóka örökéleti érdemeit. A matinéen közreműködött még *Klinovics Elemér* és *Székely Géza*. Az ünnepen a Tudományos Akadémia is képviseltette magát.

— **Berzeviczy miniszter a Stefánia-kórházban.** Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter e hónap 3-án meglátogatta a „Stefánia” gyermek-kórházat; kíséretében *Tóth Lajos* dr. miniszteri tanácsos volt. A miniszter alapos szemle alá vette a száz ágyra berendezett főépületnek nemcsak mintaszertűen felszerelt földszinti és emeleti kórterméit, de az ujjonnan berendezett magán-szobákat, a kézi gyógytárt, Röngegen-kamarát, és a tágas és világos pinceliségeket is. A szemle egy teljes órát vett igénybe. Felvilágosítással az elnökség, titkárság s főképpen *Békay János* dr. igazgató-főorvos szolgáltak.

— **A német császárné a csecsemőhalandóságról.** Berlinből jelentik: Augustia Viktória német császárné egy porosz nőegyletnek a következőket írta:

A hazai nőegylet előjáróságának köszönetemet fejezem ki a hozzáim beküldött jelentésért, amely a május 19-én és 20-án jelenlétemben tartott közgyűlés lefolyásáról szól. A jelentésből nagy megelégedéssel látom, hogy az egylet békés tevékenységéből, kipróbált kötelességeljesítéséből származó feladatainak elvégzését. Különösen az iránt fejezem ki elismerésem, hogy az egylet a jövőben arra is gondot fog fordítani, hogy a csecsemők halandóságát csökkentse és az első életévet fenyegető károk ellen küzdjön. Szomorú jelenség, hogy a lakosság nagy része zsenge korban levő gyermekek egészségi állapota miatt kénytelen aggódni. Legfőképpen óhajom, hogy ennek a nyomorúságnak az enyhítésén karoltva fáradozzanak a hatóságok és az összes jótékony egyesületek. Remélem, hogy önöknek kellő támogatás mellett sikerülni fog a hatóságok, hivatalnokok és más érdekelt közegek rendelkezéseit támogatni és megvalósítani. Főképp azt remélem, hogy az anyák és ápolók oktatása az előttem levő mű szétosztása folytán sikerrel fog járni. Vajha az emberszeret gondolata ebben az irányban is áhást hozna hazánkra. *Augusta Viktória*.

— **Fejedelmi vendégek Rómában.** Római lapok értesülése szerint *Albrecht braunschweigi* régens-herceg, aki az elasz trónörökös keresztelőlőjen Vilmos császárt képviselte, a régi, nemkatholikusokra nézve szokásos szertartással meg fogja látogatni a pápát. Az *oportói* herceg ellenben, aki mint a portugál király testvére, annak képviselőjeként vett részt a keresztelőn, el fogja hagyni Rómát anélkül, hogy a pápát meglátogassa. Ebből azt következtetik, hogy a Kvirinál és a Vatikán között semmiféle közöledés sem történt. *Pius* pápa ragaszkodik elődeinek intranzigens politikájához.

— **Hieronymi Pozsonyban.** Pozsonyból látottak: *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszter tegnap az estét *Csáky Jenő* gróf fővári kastélyában tartotta. Ma délelőtt a miniszter meglátogatta a kereskedelmi és iparkamara házát, majd *Sendlein János* kamarai elnök és a kamarai titkár kíséretében meglátogatta az iparszakiskola és ipartestület új épületét. Később meglátogatta a miniszter a téli lakást,

majd *Frigyes* főherceg kastélyában tette tiszteletét. A királyi herceg a miniszter tiszteletére villásreggelit adott.

— **Zászlósurak esküje.** Apponyi Sándor gróf főkamarmester, Wenckheim Frigyes gróf főpohárnokmester és Festetics Tasziló gróf főudvarmester ma *Tisza István* gróf miniszterelnök jelenlétében letették ő felsége előtt az esküt.

— **Immakulata-ünnep.** A budapesti kegyesrendi főgimnázium ifjusága e hónap 7-én este 6 órakor immakulata-ünnepet rendez, amelyen a meghívott vendégeket szép és művészi műsor élvezetében fogja részélni. A műsor főszáma „Szűz Mária és a magyarok” melodramának előképeiből fog állani.

— **Zichy Jenő gróf tiszteletbeli állásai.** Fáradság éri magát *Zichy Jenő* gróf és lemondott technológiai iparmuzeumban viselt elnöki állásáról és a műemlékek országos bizottságának elnöki tisztségéről. *Zichy Jenő* gróf fiatalos mozgékonyága, munkabírása erősen megegyelje hetven évének terheit, nyilván tehát politikai érzelmei is közrehatottak abban, hogy éppen azokról az állásokról mondott le, amelyeket a mindenkori kormányok bizalmából töltött be annyi esztendőn át. A kereskedelmi miniszterhez intézett levelében egyenesen meg is írja, hogy azért kéri fölmentését a technológiai iparmuzeum felügyelő-bizottságának elnöki tisztségéről mert kevés ott a munkája.

Az utolsó négy évben, írja levelében, arról győződtem meg, hogy a felügyelő-bizottság jelenlegi szervezetében nem egyéb, mint egy „tudomásulvétel-bizottság”, mely évenként egy, néha két ülést is tart és tudomásul veszi a főigazgatói jelentéseket és az időközben már elfogadott javaslatokat és intézkedéseket. Hatáskörük éppenséggel nincs. Különben is úgy látom, hogy ez a nagyfontosságú alkotás a felsőipariskolának egyik mellékintézményévé szüldet le és korántsem fejlődött azaz, amivé lennie kellett volna és amilyennek akkor képzeltük, amikor mint önálló kulturintézetet megalkotni szándékoztunk s amilyenné a céltudatos vezetés mellett például Bécsben fejlődött. Mindezekről eltekintve, érzem a 70 esztendő terhét és így magam iránt való kötelességem, hogy a közügyek terén kevesebb munkát, kevesebb gondot és kisebb felelősséget vállaljak. És mert arról is meg vagyok győződve, hogy fiatalabb és avatottabb erők sokkal nagyobb szolgálatot tehetnek ezen a helyen és talán biztosíthatják a többször emlegetett közintézet önállóságát és felfrívágoztatását: tisztelettel kérem nagymegtisztogatást, legyen kegyes engem a m. kir. Technológiai Múzeum felügyelő-bizottságának elnöki állásától kegyesen fölmenteni.

— **A rövidlátás napja.** Ma igazán senkisémm volt — előrelátó, mert még a legelőrelátóbb és legelősebb szemű emberek sem láttak tovább az orruknál, olyan sűrű, áthatlan, nehéz köd hullámzott egész nap a levegőben. A zimankós, szeles téli napot még komorabbá, ridegebbé tette a pára-tömeg, amely ónsúlylyal nehezedett a kedélyekre és szinte megakasztotta az embereket a szabad látásban, mozgásban. Tipegve, tapogatózva járt ma mindenki, akit rossz sorsa az utcára kergeltett és önkénytelenül észbe juttott az embernek az a nagy angol város, melyhez ugyszólván szorosan hozzátartozik az állandó, nagy és szürke köd és ahol a lovak nyakán éleshangú csengők figyelmeztetik a ködfelhőben járókat és a szembejövő kocsikat, hogy merre térjenek ki, ha nem akarják megukát agyongázolhatni. Az utcai lámpák fényét teljesen eltompította, elhomályosította a sűrű köd. A sok-sok rossz mellett mégis volt egy jó oldala is ennek a mai sötétségnek. A gyermekszobák nagyszakáru, hozontos védszenjé: Mikulás észrevétlenül surranhatott be a házakba és telerakhatta a sok kített kis topánt cukorkával, mazsolával s egyéb nyálánsággal. És a sűrű ködből kicsillagok a kis apróságok örömtől, várakozástól és türelmetlenségtől ragyogó szemei...

— **Requiem Beöthy Ákosért.** Az elhunyt nagy kuruc képviselő lelki üdvéért ma délelőtt tíz órakor mutatták be az engedélyt szent miséjeldozatot a ferencendi atyák belvárosi templomában. A templomot erre az alkalomra az entreprise-intézet gázszpompába vonta s a szentélyben ravatalt állított föl, melyet *Beöthy Ákos* címeres gázszelentéző díszítették. A feltehetően bevont padokorban foglaltak helyet *Zámory Mária* alapítványigazgató, gróf *Csáky Györgyné*, a gázszelő rokonság többi tagjai, több országgyűlési képviselő és a kassa i küldöttségnek számos tagja. A gázszelentéző *Kiss Arisztid* házfőnök tartotta *Butkay Antal* és *Király Ló-*

rinc ferencendi atyák segédkezővel; mise alatt a templomi kórus éneklésre az operaház énekesekkel *Angerer Requiém*t adta elő.

— **A párisi cigányok — Dankó Pistának.** Párisból jelentik, hogy *Dankó Pista* egy ott élő rokona, *Dankó Ernő* mozgalmat indított a párisi magyar cigányok között, hogy monstre-hangverseny rendezzenek *Dankó Pista* szegedi szobra javára. A külföldön élő cigányaink közül a legtöbb párisban játszik, ahol mintegy ötszázan keresik kenyerüket. A nemesebb monstre-hangverseny tehát nagy szabásúnak ígérkezik. A hír érdekességéhez tartozik az is, hogy a cigányok *Köbory Lujza* hercegnőt kérik föl a monstre-hangverseny védnökéül.

— **Művészeti szur.** A Magyar Nők Közművelődési Köre e hó 12-én tartja meg második művészeti zsűriját saját helyiségében (Városligeti fásor 26.). A körnek sikerült közreműködésére megnyernie a következőket: *Tormay Cecile*, aki felolvasást tart, dr. *Markta Mihály*né, aki dalokat énekel (kíséri *Clement Károly*), dr. *Göbbl Károly* és *Drumár László*, akik hedgedükettét adnak elő *Clauser Mihály* zongorakísérettel és dr. *Székely Aladár*, aki dr. *Frits Kálmán* zongorakísérete mellett gondolkodik. Amint a műsorból kiünik, a rendezőség azon van, hogy magas színvonalon álló művelőzetet nyújtson tagjainak. Hangverseny után a háziaszónyok szívesen látják a jelenlevőket egy csésze teára. A háziaszónyi tisztre eddigelő a következők vállalkoztak: *malomszegi Elek Pálné*, dr. *Szalay Sándorné*, *Szaecyné Emma*, *Barabás Béla*né, *Orth Ambrusné* és *Tulcskné-Barheff Lilly*. A kör tagjai belépőjegyeiket a meghívóval együtt kapják meg. Nemtagoknak a belépti díj 4 korona. Bárminő felvilágosítással szolgál a titkári hivatal (Városligeti fásor 26.).

— **A siketnéma artista.** Van Budapesten egy artista, aki abban külömbözött a többi artistától, hogy siketnéma volt. *Glück Zsigmond* — ez a siketnéma artista neve — a nyáron a városligeti *Barokk* cirkuszban lépett föl, mostanában pedig az éjszakai látványok közönségét mulattatta táncosával *Fersze Glück Zsigmond*nak különös érdekességét adott az, hogy siketnéma volt és ilyenformán szépségkés keresett. A napokban azonban hirtelen véges szakadt a *Glück Zsigmond* siketnémaságának. Megszólt. Ugy történt a dolog, hogy az *Andrássy-uton* néhány artistával összeverekedett és mikor az egyik arculította, emiatt úgy előntötte a diű, hogy megfeledkezve magáról, torkaszakadtából szitkozódni kezdett:

— Megállj, te nyomorult gazember, ezt megkeserülöd! ...

Dühében két rántott és támadójára rontott, miközben egyre kiabált. Az artisták majd hogy köv nem meredtek bámulatukban, mert a siketnéma megszólalása ugyancsak meglepte őket. Am hamarosan észbe kaptak és rendőrt hívtak. A rendőr látára *Glück Zsigmond* hirtelen ismét elnémult és hullani sem hallott semmit. A rendőr a hatodik kerületi kapitányságra vitte; *Glück* ott jelekkel magyarázta hogy siketnéma, az *Andrássy-uton* lejáródott jelenet tanui azonban mind azt mondták, hogy *Glück* az *Andrássy-uton* ugyancsak szaporán adott a szót. *Glück*öt elvitték a toloncházba, ahol addig faggatták, vallatták, míg végre sikerült szavát vonniok. A siketnéma *Glück* erre roppant bőbeszédűséggel kezdett beszélni és beismerte, hogy csak szimulálta a siketnémaságot. A siketnémaságot reklámul használta és ennek köszönhetette, hogy dusabban honorálták a művészetét. Az erőfelemek így hirdették föllepéseit: „Ma lép föl először a világ egyetlen siketnéma artista.” A közönséget érdekelte is a siketnéma artista, mert föllepéseket mindig megtelt a nézőtér. *Glück* ezután elmondta élete folyását, amely eléggé kalandos. Valódi neve nem is *Glück Zsigmond*, hanem *Corradini Emil*. A romániai *Kropala* községben született 1873-ben; szülei még csecsemőkorában örökbe adták egy *Francisco Bromier* nevű komédiának, aki belőle is komédiást nevelt. Husz éves korában elszakadt nevelőjától és bejárta az egész világot. Volt kigyóember, légtornász, zsonglőr és táncos. Söt vásári bódékban is mutogatta magát és kardot nyelt, tüzet evett és hosszú papírszallagot húzott ki a szájából.

— Ez mind evindli volt, — magyarázta, — mi-

ért ne svindlizhettem volna azzal is, hogy ekeiména vagyok? Az emberek előtt nem szóltam egy szót sem és nem hallottam semmit. Otthon azonban folyton szavaltam, hogy el ne feledjem a beszédet.

Eimondotta azután, hogy tavaly február óta van Budapesten és mint indus táncos szerepel mindenütt. Jegyzőkönyvbe rették a vallomását a rendőrség azonban kutatja a multját, mert nem lehetetlen, hogy hamis adatokat mondott be és azért is szimulálta a siketnémaságot, hogy valami bűnét leplezze. Fényképét az összes rendőrhatalóságoknak megküldötték.

— **Izso Miklósné meghalt.** Amilyen volt élete nagyvívó férje halála óta, úgy halt meg ma **Izso Miklós** özvegye, csöndesen, észrevétlenül. A Rózsá-utca 20. számú házban lakott két szerezény szobáskában, amelynek egyetlen, de igen értékes díszje volt férje alkotásainak gyűjteménye. E szobrok másolatainak jóvedelméből éldegélt az özvegy, de a kormány is támogatja, akkor különösen, amikor megvásárolta a Nemzeti Múzeum számára a Busuló juhászt, a magyar zsáner-szobrászatnak ezt a remekét. **Izso Miklós** özvegyét szerdán délután 3 órakor temetik a Rózsá-utca 20. számú házból.

— **Az utolsó lengyel.** A napokban halt meg Varsóban egy **Lionievicz** Dominik nevű öreg ur, aki méltán megérdemelte „az utolsó lengyel” elnevezést. Lionievicz, aki családja körében élt, százöt esztendő volt. 1794-ben született, tehát akkor, amikor Lengyelország felosztása még nem történt meg. Ő tehát a szerencsétlen ország polgára volt 1795-ben, amikor a felosztás megtörtént. Az elhunyt egyuttal Varsó város legöregebb polgára is volt.

— **Az elkezeredett oroszok.** A pétervári Mihály-színház a napokban botrányos tüntetés színtere volt, amely **Alexis** nagyherceg ellen irányult. A tüntetés közvetlen oka egy **Balatta** nevű francia színésznő fellépése volt, akiről közvélemény, hogy ő a nagyherceg szeretője. Alig lépett a színpadra, a földszinti közönség egyszerre zugni kezdett.

— **Le azokkal a gyémántokkal, amelyeket közpénzekből vettek!** — kiáltotta a tömeg. — **Meglopják a népet és az országot, hogy a színésznőknek gyémántjuk legyen! Le azokkal a rabolt gyémántokkal!**

A botrány egyre nagyobb arányokat öltött, a tömeg felveszgett az addig még sem nyugodott, amíg az nagyherceg a színházból el nem távozott, mire az előadást folytatni lehetett. Ez a színházi botrány az orosz közönség általános elkezeredésének egyik megnyilvánulása csak, mert az elkezerésre számos más körülmény is adott okot. Ilyen az orosz hadsereg elkezeredése és ruházatának ügykezelése, az orosz vöröskereszt-egyesületben történt óriási sikkasztás és egyéb hivatali visszaélések, amelyek Oroszországban napirenden vannak és az orosz nép közvéleményének elharácsolását előzzék. Az orosz nép azt is tudja, hogy **Alexis** nagyherceg, a kinek védelme és pártfogása alatt történnek mindama gazdasági ügyek, maga is mindenben példát szolgáltat, hivatalnokainak, akiknek visszaéléseit csak azért is kell, hogy pártolja, mert maga is közpénzekből költenek. A nép általános elkezeredése végett, kitört a pétervári színházi botrányban.

— **Eszerdesének áldozata.** Mainzban az ott állomásozó huszárezred egy hadnagya, **Dietz** főbe lölte magát a családja kerekén visszautasította a katonai temetést. Ebből városszeret az következtették, hogy a boldogtalan hadnagy hivatalának lett áldozata s ezt szívtében beszélték is Mainzban. A huszárezred parancsnoksága megcáfolta e híreszteléseket és kinyilatkoztatta, hogy **Dietz** hadnagy édesanyja ma — mint Frankfurtból táviratozták — nyilatkozatot küldött be a Frankfurter Zeitungnak. A gúszoló anya ezt írja:

Szegény fiam nem szenvedett üldözési mániában, elméje nem homályosult el. Az igazság az, hogy a végsőikig elkezerítette a a bánásmód, amelyben felelőse a részesítette, s kötelességtudó, becsületes tiszt lévén, nem tudott más megoldást, csak az öngyilkosságot.

— **Házasság.** Berei **Bartha** Kálmán Szilagy-tweye szolgabírája december 6-ikán délelőtt tartja esküvőjét **Jávor** Ilonkával a budapesti Kálmán-téri református templomban.

Székhely Soma eljegyezte **Englaender** Irén kiaszonyt, öz. **Englaender** Lajosné urnő leányát Ászódon.

Grün Béla eljegyezte **Heschovics** Rózsika kiaszonyt Budapesten.

A székhelyek eredete. A Tudományos Akadémia történelmi osztálya ma délután **Thaly** Kálmán elnöke alatt tartotta rendes havi felolvasó ülését. A mai ülés egyetlen tárgya: **Karácsonyi** János rendes tag székhelyek értekezése volt „A székhelyek eredete és Erdélybe való települése” címen.

Előadó először kutfőbírálatokkal foglalkozik és az ugrnévezett bukónkronikáiról kimutatja, hogy nagyon későn keletkezett, mert az 1070-ben épült Marokkó várost az 1168-ban épült Alexandria várat és az 1212-iki navadetolosai csata eredményét említi, mint akkoriban történt eseményeket. A krónika szavaiból kimutatja, hogy szerzője nemcsak Viterboi **Gottfriednek** 1190. körül írt műveit, hanem **Tropau** mártoknak 1268-ban készült krónikáját is használt. Értékbeli és a kun krónika egyéb helyneveiből is bebizonyítható, hogy **Kézai** Simon mester által 1282-ben készült krónika nagyon hibás adatokat tartalmaz s egyáltalán nem megbízható. A legrégibb székhely hely- és személynemek alapján habonyítjuk, hogy a székhelység nem más nemzetből olvadt a magyarba, hanem kezdetlőt fogva a magyarok egyik ága. A Királyhágón innen legalább 16 helyen laktak Mivel jól ismerték az erdőket, a magyar királyok mindig erdőkön át vándorol utak készítésére használták fel s innen származik székhely nevük is. Ez a szövegben szék — vagni szövből és el képzésből áll s annyit tesz, mint székhelyi magyar, utavág. Erdélybe először **Szent László** telepítette be a székhely magyárokat 1085. után, még pedig Erdély keleti, erdős részébe. Más részük 1150. táján települt a mai Udvarhely megyébe, míg harmadik részük 1216. után a mai Háromszékre, 1241-ben elbujt az a tatárkor elől az erdőkbe, de később V. Istvánt segítették az ő országzászúkat visszafoglalásában. Ezért értette félre **Kézai** s ebből csinálta meg a Osligle mezőre való menekülés és a magyarokkal együttes honfoglalás meséjét.

A székhelyek tetszett s utána az osztály zárt ülést tartott, melyen folyó ügyeket tárgyaltak.

— **Halálozás.** **Komáromy** Gyula cs. és kir. nyug. főállatorvos e hó 2-án, életének 54-ik évében, Deesen elhunyt.

Bécsből jelentik: Ma délután szentelték be **Schücker** képviselő holttestét. Koporsójára a német haladópart részéről **Gross** képviselő babérkoszorút tett. A holttestet a **Ferenc József**-vasút Égerbe szállítják.

Főnya Gusztávné született **Bruder** Anna Budapesten december 3-án meghalt.

Pozsonyból jelentik: **Veszely** Ferenc pozsonyi kanonok 71 éves korában meghalt.

Mint **Bécsből** jelentik, ma délután temették **Kapnist** orosz nagykövetet. Jelen voltak a király képviseletében **Ferenc Ferdinánd** főherceg, **Rajner** és **Lipót Szalvator** főhercegek, az egész diplomáciai testület, a magas állami méltóságok, a közös miniszterek, **Körber** miniszterelnök és a kabinet több tagja. A holttestet ideiglenesen sirlóba helyezték és azt később Oroszországba szállítják. **Kapnist** gróf halála alkalmából ő felsége az orosz cárral meleghangú táviratot váltott.

— **Öngyilkos irodavezető.** Temesvárról táviratozták, hogy ott ma reggel agyonlőtte magát **Opra** János, a temesmegyei gazdasági egyesület irodavezetője **Opra** a tavasszal feleségül vett egy tizenhatéves szegény leányt, aki kéthónapi házasság után elhagyta. Ezen a szerencsétlen ember annyira elbujult, hogy halálra szánta magát. Már szerdán eltűnt hazulról és nem tudta senki, hogy egy küllvárosi szállóban vett lakást. Ott ma reggel kilenc órakor becsengette a pincért, akinél reggelit rendelt. Mialatt a pincér odajárt, **Opra** halántékán lötte magát. Mire a pincér visszajött a reggelivel, a szegény **Oprából** az élet utolsó sikrája is ki-aludt.

— **Furfangos szélhámos.** **Furfangos** szélhámost tartóztatott le tegnap a rendőrség. A **Modern** és **Breitner**-cég **Eszébet**-tér 9. számú üzletébe tegnap beállított egy fiatal ember. A sarkóján „**Magyar** Miklós” felírás volt és azt mondotta, hogy háziszolga a **Magyar** Miklós **Andrássy**-ut 33. számú szövetületében. A gazdája nevében szövetimintákat kért. A kereskedő átadta a mintákat. Fél órával később ismét megjelent a fiatalember, aki most már 157 koronás megrendelést hozott. Az árut kiszolgáltatták. A dolgot mégis gyanusnak találta a cég és a már távozában levő fiatalembert visszahívták, aki semmivel sem tudta igazolni, hogy ő tényleg **Magyar** Miklós háziszolgája. Rendőrt hívtak, ez bevittte a főkapitányságra, ahol kiderült, hogy a fiatalember soha sem volt háziszolga. **Horváth József** a neve és a Városligetben hintás. Több cég felírásával sapkát készített, hogy így becsapja a kereskedőket. A megrendelés is hamisított volt. A ravasz hintást a rendőrség tartóztatotta.

— **Süteménykihordók gyűlése.** Az első budapesti süteménykihordók öngépző és segélyező köre ma este a **József** főherceg szállóban gyűlést tartott. **Glück** titkár ösmertette a süteménykihordók hejzétét, amely a mesterek mozgalma következtében igen szomorú. Végül kijelentette, hogy ha a főváros megvalósítja ama tervét, amely szerint ezantúli éspk papirosba csomagolva szabad a süteményt házhöz szállítani, akkor a süteménykihordók kénytelenek lesznek más foglalkozás után nézni.

— **Öngyilkosok.** **Bereczky** Árpád 23 éves tanárjelölt ma délután a budafoki-utn agyonlőtte magát. A boldogtalan ifjú, akinél semmi iratot nem találtak, amiből végeztes lépésére következtetni lehetne, a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. — Ma délután a **Rudasfürdő** egyik kabinjában melbe lötte magát egy 30 évesnek látszó nő és meghalt. Ruhája után itélve a közepesfajhoz tartozhatott, de se nevé, se egyéb adatok nem tudott meg róla a rendőrség.

(x) **Lechner** legdiszesebb **karácsonyi** napjára minden könyvbarátnak a legjobb vezetője. A napról bevezető része „**Karácsonyi üdvözlés**” címen maga a szerkesztő tollából ered. Remek képműveket, ifjúsági iratokat, verseket, novella, regényeket stb. tartalmaz. Mindenkié ingyan küldetik cs. és kir. könyvkereskedő **R. Lechner** (Willa. Müller) Wien, I., Graben 31.

(x) **Játékkülönlegességek Kertész Tódornál.**

(x) „**Bob** hashajtó” a legkellemesebb (10 fillér).

A király a Műcsarnokban.

Budapest, december 5.

A király ma délután megtekintette a képzőművészeti társulat kiállítását a Műcsarnokban, ahol teljes másfél órát töltött. Fogadására megjelentek: dr. **Bereviczy** Albert közoktatásügyi miniszter, **Zsilinszky** Mihály államtitkár, **Kammerer** Ernő min. tanácsos, a szépművészeti múzeum igazgatója, **Harkányi** Frigyes báró, **Hauszmann** Alajos, a műegyetem rektora, a képzőművészeti társulat részéről **Benkő** Kálmán igazgató, **Telepy** Károly és **Paar** Géza műtárosok, dr. **Ambrozovits** Dezső titkár, **Tolnay** Béni segédtitkár, **Zala** György és **Poll** Hugó művészeti rendezők, dr. **Köhner** Adolf, a szolnoki művészegyesület elnöke, valamint a kiállító művészek. A királyt, aki pont egy órák érkezett zárt udvari kocsin **Paar** Ede gróf lovassági tábornok főhadsegéd és **Dirancourt** őrnagy szárnysegéd kíséretében. **Bereviczy** Albert miniszter e szavakkal fogadta:

— Hódolatteljesen üdvözlöm Felségedet és mély halálával köszönöm, hogy a magyar művészek kiállítását magas megjelenésével szerencsésíteti.

A király erre így válaszolt.

— Mindig szívesen jövök ide és évről-évre örömmel látom a magyar művészek kiállítását.

Bereviczy miniszter ezután bemutatta a fogadásra megjelent előkeledegeket s ő felségének mindenkihez volt egy pár nyájas szava.

Forster Gyula báró, a képzőművészeti társulat alelnökét szólította meg először a király.

— Szép-e az ide kiállítás?

— Művészeink kitettek magukért! — válaszolta **Forster** báró — mert sokat és szépen festettek.

— Örömmel hallom! — jegyezte meg a király, aki ezután **Zsilinszky** államtitkártól egészségi állapota felől tudakozódott.

Harkányi Frigyes bárónak pedig ezt mondotta: — Hogy van? A delegáció óta nem láttam.

A király ezután **Hauszmann** műegyetemi rektort, a budai királyi várpalota építőjét tüntette ki megszólításával!

— Mikor leszünk készen a budai várral?

— Rövid idő múlva, Felség, Az ide iarsanagon már az új diszteremben lehet táncolni.

— Na ennek igen fogok örvedeni, mondta mosolygva a király.

Zala Györgytől kérdezte ezután:

— Készen van-e **Andrássy** szobra?

— Igen Felség, már a helyén áll és a jövő évben le fogják leplezni.

Telepy Károly műtárostól kérdezte:

— Nos, hogy van?

— Köszönöm, felség, ahogyan egy ilyen Greg ember lehet.

— Na-na, mondta a király mosolygva, én csak nem öregebb nálam?

— De igen, felség, hevenhét éves vagyok.
 — Kálmán igazgatótól azt kérdezte:
 — Volt-e sok dolga a tárlat rendezésével?
 — Igen, felség, de a munka nagy részét maguk a művészek végezték el.
 A királynak ezután bemutaták Poll Hugó festészeti előadót, akinek a kalauzolás mellett megkezdte szemléjét a termekben, amelyekben számos kiállító művész megrögzöttséggel tüntetett ki. Az első teremben Mednyánszky báró tájképe vonta magára a király érdeklődését. A második teremben Magyar-Maunheimer Gusztávot mutatták be ő felségének, aki több kérdést intézett hozzá és végül megdicsérte:

— A képei igen szépek.
 Hasonló elismerésben részesült Zemplényi Tivadar, Kárm Gyula, Knopp Imre, Vassary János, s a szobrászok közül Telcs Ede és Ligeti Miklós.
 A király az egyes művészekhez kérdéseket is intézett és Balló Ede Wlassics-képeiről megkérdezte:
 — Kinek a számára festette a képet? Mire Berzeviczy válaszolt:

— Ezt a képet én rendeltem a kultuszminisztérium számára.
 Ő felsége nevetre mondta:
 — Tavaly is láttam Wlassics képét legalább három példányban.
 Kézli-Kovács Lászlótól megkérdezte:
 — Komponáltak vagy természet után készülték-e a képei?
 — Impressziók alapján festek, felség, mondta a művész.

Katona Nándor téli tájképei előtt így szólt a művészhez:

— Ezeket a szabad természetben festette?
 — Igen, felség, még pedig a Szepességben.
 — Nehéz lehetett, mert ilyen hidegben befagyhat az ember uja.
 — Dery Béla csónakos tengeri képeire ezt mondta a művésznek:
 — Nagyon sikerült a képe.
 Vési Margit festőművésznőt is megszólította fűntette ki ő felsége:

— Ez az ön saját arcképe?
 — Igenis, felség?
 — Hogyan festette?
 — Tükörről, felség.
 — Az nehéz lehetett. Nagyon szép és nagyon érdekes.

A király nagy elismeréssel szót Poll Hugó képeiről is és megszólította Javor Pal fiatal festőt, aki egyenes önkéntest ruhában feszeseen szalutálva állt meg a király előtt.

A király végül Zaia György kalauzolása mellett a szobrokat és Hauszmann Alajos vezetésével az építészeti tervek tekintetét meg.
 Berzeviczy miniszter felhívta a király figyelmét a Thaly emlékműre. A király elővasta a felírást: „A béka szerzőjének” s így szólt:
 — Furcsa sors, most megint az oppozíció élén áll.

Fél három elmúlt, mire a király szemléjét befejezte:

— A kiállítás nagyon szép és érdekes. Köszönöm a kalauzolást.
 A király erre bucsút vett a társaságtól s a Múcsarnok előtt egybegyűlt közönség lelkes eljenzése közben elhajtott.

Keller Helén.

— Brandes György esszéje. —

Keller Helénről, a süket-néma és vak leányról, aki sötétségben és zajtalanságban eltöltött életének belső fejlődéséről magyar nyelven is megjelent pompás regényt írt, Brandes György gyönyörű ismeretést közöl egy német lapban. Ebből a szines és meleg esszából tudjuk meg, hogy Keller Helén, aki jelenleg a cambridge-i Harvard-egyetemen folytatja tanulmányait, Tu-cumbiában született 1880. június 27-én. Tizenkilencéves korában súlyos betegség támadta meg, amely elrabolta szemé világot és hallóképességét. Vakon és süket-némán nevelkedett föl és vak és néma maradt a mai napig. Mégis olyanira ki tudta bontani lelke szárnyait, ahogy nagyon kevés hasznosság éves leány s valóságos csodás példáját adta az energia hatalmának.

Keller Helén soha sem látta sem az eget, sem a földet, sem az embereket és állatokat. Soha sem hallotta az emberek hangját, a zenét vagy azokat a bangozókat, amelyek a levegőben zsonganak. Élete sötét és néma börtönben folyt le és csak lelki erejének köszönheti, hogy e börtön falait át tudta törni, hogy örülni tud az életnek és hódolni a szépségnek. Könyvében, amelynek teljes címe: *Az én életem története*, elbeszéli, hogy miként jutott el az emberekkel való érintkezésig, sőt az emberiség megértésig. Első hónapjaiban látta az ég kékjének kes-

ély színeit, a természet zöldsínének lényét s hallotta a hangok rezgését. Aztán jött a nagy betegség, majd a krízis, mely után Helén olyann lett, mint valami kicsi vadállat, néma, vak, aki odakuporodott anyja lábai elé s apró jeleken törte fejét, hogy meg tudja érteni, amit akart. Öt éves korában már értett hozzá, hogy miként kell összehajtogatni a fehérneműt és tudta, hogy mire való a kulcs. Sőt használta is a kulcsot. Bezárta vele édesanyját a kamarába s kacagott, mikor belülről szüntelen hangzott a mérges dörömbölés. A kulcs mindig kedves játéka volt s amit édesanyjával megselekedett, megröbálta nem egyszer azokkal az előkelő hölgyekkel, kik szülői házába jöttek láogatni. Rakoncátlanságnak vették, amit tett, de fölfedezték játékaiban az értelmet és elhatározták, hogy taníttatni fogják. Dickens amerikai utleírásában van egy siketnéma és vak alak, akit Bridgonan Laurának hívtak s akiről el van mondva, hogy tanulni tudott. Nosza, vitték Helént is tanulni s találtak is neki megfelelő tanítónőt. Egy vak-ságából kigyógyult kisasszonyt, aki valóságos megmentője lett Helénnek. Tanította. Babát tett az ölébe s aztán lassan a kezébe bűtözte neki ezt a szót: *baba*. Utóbb két babát tett az ölébe s megtérte vele, hogy a szó két babára is vonatkozhatik. Ugyanilyen módon tanulta meg Helén azt is, hogy mi a víz s azt is, hogy a víz folyik. Az elvont fogalmakat nehezebben ment a dolog, de a kitartó munka ezen is győzedelmeskedett. És a némaságot is le tudta győzni az energia. Helénnek arról beszéltek, hogy van Norvégiában egy leány, aki néma volt, de megtanult beszélni. S azóta Helén beszélni tanult. 1890 tavaszán mondta ki az első szót és boldog volt, mikor szavára lábához kuszott a kutyja. Aztán írni kezdett. E ször egy mesét, amelyről azt mondták, hogy senki szebben el nem tudta volna mondani, mint ő. Később olvasott Helén, történelmet és irodalmat. Ismerte lassanként a görög és latin klasszikusokat, sőt ítéletet kezdett mondani a nagy gondolkodók műveiről. Ítéleteiben önálló, politikai véleményekben meglepően érejt s mindenben, amit mond, megérik, hogy a lélek-mélysegeiből szivárog föl s nincs beszennyezve az élet apróságai által. Mint nő, teljesen távol élve az élettől, a legiszább női lélek. Olvasa Musset-t, de eldobta és így szólt: „Mindem, amit ír, képtelenség!”

Az érteklitől távol, tisztán a gondolatok forrásából táplálkozik Keller Helén és talán azért is van élete történetében annyi mélység és kiforrott, tiszta gondolat.

FŐVÁROS

(*) **Felsmann József nyugalemban.** A józsefvárosi községi főreáliskola érdemudis igazgatója Felsmann József nyugalemba vonul. Felsmann 42 éve szolgálja a főváros oktatásügyét és az iskolának 1871 óta, alapításától fogva igazgatója volt. Nyugdíjazása iránti kérvényét azzal terjesztte a tanács a legközelebbi közgyűlés elé, hogy fejezze ki az elismerését a nyugalemba vonuló tanfőiről, akiknek vezetése alatt a VIII. kerületi községi főreáliskola „az ország legjobb hírű iskolái közé emelkedett”.

(*) **A kormány és a drágaság.** A közgyűlés fölléjesztést tett a miniszterelnökhöz, hogy az elemiszterek mesterséges megrágitásának a megakadályozása végett törvényhozási uton intézkedjék. A miniszterelnök ma érkezett leiratában biztosítja a fővárost, hogy a kormány az életben lévő közgazdasági és pénzügyi érdektől át van hatva s ezért kész minden közreműködésre, mert neki is az a kívánsága, hogy a kérdést célszerűen oldják meg. Ennek a célnak az előmozdítására szolgálhat a jó elemiszter-törvény is. Ezt az ügyet egyáltalában nem óhajlja a napirendről levenni, de hangsúlyozza, hogy a kérdés súlypontja nem a jogi kerületek föllállításában rejlik, hanem a helyes gazdasági akcióban, a termelőtől a fogyasztóhoz való közvetítés megfelelő szervezésében, tehát gazdasági természetű intézkedések egész sorozatában, amelyekhez a hivatott köz-

hatósági és társadalmi tényezők együttműködésére van szükség. Biztosítja a fővárost, hogy az életben kifejtett tevékenységében a kormány határozott támogatására számíthat.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **A bibliás ember.** Az Operaházban Holnap, kedden *A bibliás ember* kerül színre, Mátyás szerepében Arányi Dezso vendégfellépésével. Mártát Kaczór Margit, Magdolnát N. Valent Vilma, Frigyes nejét Berti Mimi, A kurátort Szendrői, Jánost Takács, Xavert Dalnoki Béni, Antal Várady, Frigyes Kornay, Jancsit Gábor és az éji őrt Ney Bernát énekli. Vezénylő karmester Kerner István. (Évi bérlet 138. sz., havi bérlet 4. sz.)

** **Hírek a Nemzeti Színházról.** Holnap, kedden 39-ik előadást éri meg a Nemzeti Színházban Rákosi Jenő kitűnő magyar történelmi színműve, az „Andre és Johanna”. A két címszerepet ezúttal is P. Márkus Emilia és Beregi, a többi főszerepet pedig Rákosi Szidi, Fáy Szeréna, Vizváryné, Molnár Rózi, T. Deli Emma, D. Ligeti Juliska, Mihályfi, Dezso, Horváth, Gyenes, Császár, Pálfi, Szász, Gál, Rózsahelyi, Gabányi, Molnár és Nádai Béla fogják játszani. A holnapi előadásra mérsékelt árakon kaphatók a jegyek. Szerdán 12-edszer kerül színre Barrie „Vén leányok” című nagysikerű vígjátéka amelynek három női főszerepét P. Márkus Emilia, Jászai Mari és Lányai Ilka adja.

** **Konjerseny.** Steiner Irénnek, a talentumos zongoraművésznöknek mai műsora csupán Liszt műveiből volt összeállítva. Ez ugyan egyhangúsággal fenyeget, de Steiner Irén művészi erejét bizonyítja, hogy nem vált unalmasá, sőt fokozottabb mértékben kötötte le a közönség figyelmét. Az *esz-dúr, oládo-ól, a Nocturne és a Carneval de Pesti rapso-dió* szinte túlságos temperamentummal adta elő. Inkább szép technikai készségével igyekezett elragadni, mint egyéniséggel. A többi előadott darabok közül azonban egynehányat férfias erővel és igen helyes fölfogással interpretált. A Royal termét megtöltő közönség Steiner Irént, aki tisztelőitől virág-adományban is részesült, különösen az *Ernani ábránd* előadása után tüntette ki tetszénnyilvánításával. (L)

** **Maeterlinck Shakespeare-ről.** Párisban nemrég került színre a „Theatre Antoine”-ban a „Lear király”. Ez alkaomból Maeterlinck a Figaróban nyilatkozik arról a drámaíró és szembesítjük azt Shakespeare többi műveivel és a görög tragédiákkal. Az öreg király-tragédiája szerinte a leghatalmasabb, legmegrázóbb és legmélyebb drámai alkotás, amelyet valaha írtak. „Prometheus”, „Oedipus király”, „Orestes” mind csudálatos, de egyedül álló fák. „Lear király” azonban a legcsodálatosabb erdő. Azok éppúgy, mint a „Hamlet” és a „Macbeth” a költészt magasztosabb osztályába tartoznak, mert szent hegyen játszódnak le, amely misztériummal van körülveve. Ellenben a „Lear király”-ban semmi természetfölötti sincsen; az istenek nem avatkoznak be a eseményekbe; maga a sors teljesen benső és nem egyéb, mint egy balga szenvedély. És mégis a dráma az ő öt felvonását egy magas, varázslatos és költészettel teli hegyorron fejleszt ki, mintha az ég és pokol minden erői versenyre kelnének, hogy azt a magasba emeljék. A mese kiszerítésben egészen eltűnik alban a grandiózus magasztalban, amelyre fölemelkedett. Azonkívül a legemlékezőbb kifejezője is ez a dráma, amely talán az egyetlen, amelyen az idő mítsem változtatott. Egyuttal az összes nagy tragédiák között az egyedüli, amely lényegét illetően leginkább lírai, de amelyben a szó hatalma sohasem árt a dialógok igazságának.

** **Puccini Tosca-ja Temesvárott.** Krecsányi Ignác megint nagyot mert és pedig szerencsésen. Puccini híres operáját a Toscát előadta a temesvári színházban s az ottani közönség zajos tapsaival honorálta az igazgató, a karmester és a szereplők fáradságos munkáját és ritka szép kiállítását. A legnagyobb dicséret illeti Szerényi Malvint, aki a címszerepet énekelte, továbbá Bejcsit (Cavardossi) és Környei Bélát (Scarpia).

** **Panyar gyűmölcs.** Brocco Róbert Fanyar gyűmölcs című új vígjátéka ponteken kerül bemutatásra. A darab szereposztása a következő: Elena — Sz. Varsányi Irén, Erneszt, a férje — Hegedűs Gyula, Gusztavo — Fenyvesi Emil, Nino — Feren-

egy Frigyes. Violetta — Komlóssy M. P. P. —
Bárdi Odón. Szobalásny — Jancsó M.

Két gránátos. Kolozsvárról táviratozza
fudósítónk: A Duard Ferenc-egylet ma nagy ünnepi
estélyt rendezett, amelyen Ferenc József unitárius
püspök elnökelt. Az estélyen Makcsy László „Két
gránátos” című zenészerzeményét adták elő, amely-
lye a magyar komponista nemrég külföldön nagy
diadalt aratott. A művészeti alkotás hatása oly nagy
volt, a minőre Kolozsvárot nem emlékeznek. Orkán
szerű taps kísérte a dalokat, amelyeket Székely
Gyula, a kolozsvári színház baritonistája énekelt.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Dr. Róth Sándor ügye. A budapesti bü-
ntetőtörvényszék vátanácsa Csirán táblai bíró elnök-
lete alatt ma foglalkozott dr. Róth Sándor felfolya-
modásával, melyet fogvatartása miatt a vizsgálóbíró
végzése ellen benyújtott. A vádlottak helybenhagy-
ta a vizsgálóbíró végzését és így dr. Róth Sándor to-
vábbra is fogásban marad. Róth védője, dr. Kesztyű
Annel a királyi táblához jelentett be felfolyamodást.

Egy képviselő bünpöre.

Budapest, december 6.

Csalás büntette miatt helyezett vád alá Eötvös
Bálint országgyűlési képviselőt és ma kezdődött
a bünpör tárgyalása a büntetőtörvényszék előtt. A
vádirat és a tanuallomások szerint Eötvös Bálint
képviselet, aki ügyvéd is egy személyben, két embert
károsított meg meglehetősen tekintélyes összegek
ere éig. Súlyos vád ez és annál feltűnőbb, mert a
legelőkelőbb társadalmi osztály egy tagját érinti, aki
nek tekintélye és előkelősége általánosan ismert volt
és annak inkább vezethette félre azokat a szegény
embereket, akik megbízták benne. Amennyiben ezek
a vádak igazaknak bizonyulnának, azzal a szomorú
tényvel állunk szemben, hogy nemcsak a megcsalt
két ember jutott a tönk szélére, hanem parlamen-
tünk egyik tagja is erkölcsi halált szenvedett, amely-
ből nincs feltámadás.

A büntető törvényszék Dolsehall Alfréd dr.
bíró elnöke alatt ma tárgyalta Eötvös Bálint orsz.
képviselet pörét, akit a bíróság két rendbeli csalás
büntete miatt vád alá helyezte. A tárgyaláson
Polgár Viktor dr. kir. ügyész képviselte a vádat-
adókat, Fried Vilmos dr. s Gyóffy Gyula dr. véd-
ték a vádlottat. A terjedelmes vádirat a két vádbeli
cselekmény eképpen adta elő.

Kaczián Károlyné 1899-ben el akart válni a
férjétől s. Eötvös Bálint dr.-hoz fordult, hogy térje
vagyonából biztosítsa neki a közszerzemény címén
öt mezillió rézt. Eötvös Kacziánval két darab,
összesen 40.000 korona értékű váltót íratott alá,
mint előadókát s Darvas Béla segédje neve alatt
beperelte a váltókat, amikor jogerős lett a sommás
végzés, végrehajtást kért Antonin ellen. A végrehaj-
tás foganatosítása alkalmával, amikor Kaczián nem
volt a lakásban, Kaczián két darab, összesen
93.767 koronáról szóló takarékpénztári könyvet
adott át Eötvösnek Eötvös felvette a takarékpénz-
tárból a pénzt, de nem adta át Kacziánvalnak,
hanem Darvasal együtt rábeszélte, hogy kössön egy
életjáradéki szerződést, amelynek értelmében Darvas
évenként 4000 korona járadékot köteles Kacziánvalnak
fizetni — halála után pedig az egész tőkét a gyer-
mekeinek köteles kiadni. Eötvös 1901-ben magára
ruházta át a szinleges szerződést, harmadfél évig
fizette is a járadékot, azután egy krajcárt sem fizet-
ett neki.

Antonin Aurél egy 660 koronás váltót adott át
Eötvös Bálintnak, a ki akkortájt az erzsébetfalvi
takaré- és hitelzövetkezet igazgatója volt és
Radó Kálmánnak, az intézet egyik hivatalnoká-
nak, hogy számoltassák le a váltót. Eötvös és
Radó a váltót az alberti-irsai takarékpénztárnál
helyezték el, amikor aztán lejárt a váltó, An-
tonin prolongálás végett egy új váltót adott
nekik. Ek az új váltót is leszámoltatták az
alberti-irsai takarékpénztárnál s a takarékpénztár
a lejáratkor két váltót perelt Antonin ellen.

A törvényszék az utóbbi esetet tárgyalta elő-
ször.

Eötvös Bálint az általános kérdésekre elmond-
ta, hogy vesprémi születésű, nős, 35 éves, ügyvéd
és országgyűlési képviselő.

Eötvös Bálint ártatlannak vallja magát. An-
tonin adós volt az erzsébetfalvi zövetkezetnek s
egy váltót adott a régi lejárt váltó kicserélére. Ezt
a váltót Radó vette át.

Az elnök: Radó azt mondja, hogy a váltót
önnek adta át.

Eötvös: Az én kezembe ha volt ez a váltó,
csak úgy került, hogy mint ügyvezető-igazgató meg-
néztem.

— De a váltó nem maradt az erzsébetfalvi
zövetkezetnél?

— Nem, hanem viszeszmoltuk az alberti-ir-
sai takarékpénztárnál.

— Nem ígérte meg írásban is Radó Antonin-
nak, hogy a régi váltót vissza fogja neki adni?

— Hogy írásban is megígérte neki, nem tu-
dom, de azt megígérte, hogy mielőtt a régi váltó
visszaérkezik, át fogja neki adni,

— Visszaadta?

— Nem, mert nem jött meg.

— Mit csináltak a másik csereváltóval?

— Semmit, betették a kasszába.

— Hat akkor hogy perelhette azt az irsai ta-
karékpénztár?

— Csak két hónap múlva került ez a váltó
Alberti-irsára, mikor ezzel a takarékpénztárral le-
számoltunk.

Radó Károly szintén nem érzi magát bűnösnek.
Antonin neki adta át a 660 koronás csereváltót, ezt
6 személyesen vitte el Irsára s kérte vissza a lejárt
váltót. A váltót akkor nem kapta meg. Később hal-
lotta Antoninól, hogy a régi váltót, noha csereváltót
adott, perelték.

Antonin Aurél p'ncér azt mondja, hogy a cse-
reváltót Radónak adta, aki megígérte, hogy a régít
pár nap múlva visszaadja. Amikor később újra
megjelent a zövetkezetnél, hogy a régi váltót át-
vegye, Radó azt felelte neki, hogy a váltó még nem
érkezett vissza. Azonban nem csak hogy vissza nem
adták neki a váltót, hanem még be is perelték. Két
hónappal később a csereváltót is perelte az irsai
takarékpénztár. Az első váltót részletekben fizeti,
a másodikra szintén elmarasztalták.

Margócsy Gusztáv, az alberti-irsai takaré-
pénztár igazgatója elmondja, hogy a takarékpénztár
üzemelői koronára tielt adott az erzsébetfalvi zö-
vetkezetnek. Ennek a hite nek a keretében szá-
molták le az Antonin-féle váltót. A váltót, mivel a
lejáratkor nem rendezték, bepörölték.

Az elnök: De önök a csereváltót is pörölték.

A tanu: Mi nem tudjuk, hogy az csereváltó.
Ezt a váltót főszek gyantán küldték be nekünk.

— Nincs önnek tudomása olyan egyezségről:
hogy önök csak azokat a váltókat pörölték, mie-
lyeket a zövetkezet kijelöl, a többi födözetem vál-
tók törlesztésére a zövetkezet hónaponként száz ko-
ronát fizet.

— Iven egyezségről nem emlékszem.

— Már pedig ilyen egyezség fónállott, és
emez egyezség értelmében a zövetkezet határozot-
tan kijelölte a perelhő váltókat. Ezek között pe-
dig az Antonin-féle váltó nem fordul elő, sőt az a
váltót a zövetkezet egyenesen visszakérte. Miért
nem adták vissza?

— Mert akkor már perelve volt.

— Az nem áll. Csak egy hónappal később
perelték ezt a váltót.

A törvényszék a tanu meghiteltetését mellőzte,
mert a vallomása ingadozó.

A dől szünet után a Kaczián Károlyné ter-
hére elkövetett csalás került sorra.

Eötvös Bálint ebben az esetben is ártatlannak
vallja magát. Szerinte Kaczián Károlyné 1899 ok-
tóber hónapjában jött a fővárosba, s mielőtt öt föl-
kereste, már mindenütt elpanaszolta, hogy férjével
együtt élni nem tud, mert még a háztartás szükség-
leteire sem ad elég pénzt, sőt, egyik gyermekük is
az ő zavarorisága miatt halt meg. Amikor az asz-
szony hozzá jött, kijelentette, hogy inkább meghal,
de férjéhez nem tér többé vissza. Azt mondta, hogy
neki magának is nagy betétei vannak a takaré-
pénztárban, s most azt szeretné meg tudni, mint ju-
tana pénzhez. En az tanácsoltam neki, mondja a
vádlott, hogy térjen vissza a férjéhez, tőrjön, mert
gyermekei vannak. Ezt a tanácsot ő nem akarta
megfogadni, hanem megkért, hogy tanácsozzék az
ügyben másokkal is. Beszéltem is Kepes Gyula dr.-
ral, akinek jelenlétében másnap azt a tervet pen-
ditettük meg Kacziánval elött, hogy egy életjáradéki
szerződés címén végrehajtást kellene vezetni va-
gyonára.

— Beszélje el, hogy történt a végrehajtás.

— A szerződés megkötése után két darab
45.000 koronás váltót írt alá Kacziánval. Ezek alap-
ján megbíztam Rothman dr. ügyvéddel, hogy vezessen
végrehajtást Kacziánval vagyonára. Az ügyvéd meg-
jelent Kacziánvalnál, de végre-
hajtásra nem került a sor, mert Kaczi-

ánval átadott neki öt darab takarékpénz-
tári könyvet, negyvenháromezer forintért, három
forint értékben. A betéteket azután én kivét-
tem a takarékpénztárból. Ebből fedeztük a költsé-
geket...

— Mennyi volt a költség?

— Negyvenháromezer forint.

— Aztán mielőtt állott ez a sok költség?

Ebből Kepes Gyula dr. kapott háromszáz ko-
rona honoráriumot, a többi megítélt költség volt.

— Hogy van az, hogy ön majdnem öt száza-
lékot ígért a szerződésben, amikor csak szinlelt
szerződés volt.

— Mert én a pénzt jól jövedelmező papírokba
akartam fektetni és pedig csepecszített takarékpénz-
tári részvényekbe.

— Eppen itt van az elérés. Hiszen úgy Kep-
es, mint Kacziánval azt állítja, hogy ön hazai ta-
karékpénztári részvényeket mondott.

— En csepecszített gondtam.

— Meddig fizette ön az életjáradéki kamato-
kat?

— Két évig és kilenc hónapig negyedövenként
ezer koronát fizettem, de még ma is fizetném, ha a
följelentéssel vagyoni viszonyaimat meg nem rendi-
tették volna. Összesen tizenegyezer koronát fizettem
Kacziánvalnak.

— Igaz, hogy ön maga is aggodalmaskodott
az ügy korrektségé miatt s több ízben szabott,
hogy a diplomájával járjék.

— Ez nem igaz.

Az elnök azután hozzáfog a pörben szereplő
okiratok fölvilágításához. Majd pedig kinalgatják a
panaszosnót.

Kaczián Károlyné vaskereskedő elmondja,
hogy öt évvel ezelőt tőrhetetlen rossz sorsra volt
férjével. Ügyvédet keresett, mert válni akart tőle.
Igy juttat őt doktor Eötvös Bálint doktorhoz, aki
rokonja is, előadta neki a kivánságát. Eötvös más-
napra ismét odarendelte őt. Akkor jött szóba az
életjáradéki szerződés eszméje. Előadta az ügyvéd,
hogy van neki egy Darvas Béla nevű segédje s en-
nek a nevében álltanak ki a szerződést s Eötvös
Darvasnak lenne az ügyvédje, ő nem szerepelhet
az ügyben másképp, mert félti diplomáját. Azt
mondta, ez csak forma. Benne volt a szerződésben
az is, hogy Darvas Béla kötelezi magát negyedöven-
ként ezer koronát fizetni s halálzás után gyerme-
keinek az egész tőkét visszatérni.

— Igaz az, hogy Eötvös adott önnek
Darvasért kezességi nyilatkozatot? kérte az
elnök.

— Igaz, de csak később.

Kacziánval vallomása után a bíróság a tárgya-
lás folytatását hónap delelőtre halasztotta.

A tápiószelai bérnyilkosság.

Budapest, december 6.

Tápiószelán a tavaszal borzalmas bérnyilkos-
ság történt. Borgovits Józsefné, jómódú gazdánember
felesége, Huszka Andrást és feleségét hatszáz koro-
náraért félbehárta, hogy ölje meg a férjét. Hosszas
huzavona után megállapították a terv részleteit. Á-
prilis 21-én éjjel, mikor Borgovits már aludt az í-
tállóban, Huszka revolverrel háromszor rájött, a go-
lyók azonban nem ejtették rajta halálos sebet. Bor-
govits az udvarra vándorzogott, Huszka meg a fele-
sége azonban bottal gyívezték agyonverni,
végül pedig kötéllel megfojtották. A csendőrség ha-
marosan kinyomozta a gyilkosokat, akiknek töredé-
kes vallomása alapján aztán Borgovitsné is elfog-
ták. Letartóztatták azonkívül Borgovitsné tizenhét-
éves leányát is, akit az a gyanu terhel, hogy ismerte
a bérnyilkosság tervét. Ma állottak a pestvidéki es-
küdtbíróság előtt Borgovits József gyilkosa. A tár-
gyaláson Rónay Kamill táblai bíró elnököt, a vád-
hatóságot dr. Halász Lajos ügyész képviselte, a vé-
delmet pedig dr. Weiss Odón, dr. Metzler Gusztáv,
dr. Lengyel Béla és dr. Vadász Manó látták el.

Az esküdtök kisorsolása után Borgovitsné
hallgatta ki elsőnek a bíróság. Az elvetenült asz-
szony a vizsgálóbíró előtt bevallotta borzaszmas cse-
lekedését, a mai tárgyaláson azonban váltig tagadta.

— Gyilkos természetű volt az uramnak, —
mondta. — Késsel jött nekem, mikor beteg vol-
tam. Huszkané éppen ott volt és azt mondta ne-
kem: „Ha velem így banna a férjem, kicsavarnam
a nyakát, mint egy csirkének. Miért nem pusztítja
el? Pénzért minden! Az uram majd velem egy pisz-
toty a városban és — végezni fog velem.” Azonul
Huszkané nem hagyott nyugton. Folyvást bujto-
gatott.

TAUSKY J. FIAI, POZSONY.

ALAPITTATOTT 1846-ban

ALAPITTATOTT 1846-ban

Előrangú cég! Felkül-
máltatlan versenyképesség a
menyasszonyi
szűrésére, úgy az árulati vála-
mint a felhasználandó anyag kitűnő
minőségét és tartósságát tekintve.

KIVANATRA ÁRJELEZÉSEK 700

Elnök: Csak Huszkáná?
— Huszka is mondogatta, hogy minek kinlódnom vele. Hoz ő olyan szert, amittől az uram örök-re elalszik.

— Hogy történt a gyilkosság?
— En korán lefeküdtem. Tíz órakor zörgetett az uram az ablakon. Beeresztettem. De ő megint kiment az istállóba. Ott voltak a Huszkaék. Veszekedés támadt közöttük, mert az uram kérte pénzt. Aztán lefeküdtek. En is lefeküdtem. Egy óra múlva Huszka berugta az ajtót és megmondta, hogy megölték az uramat.

— Lövést sem hallott?
— Nem.
— Mindebből, amit elmondott, egy szó sem igaz. A legszenetlenebb hazugság. A vizsgálóbíró előtt azt mondta, hogy Huszkaék unszolására háromszáz forintot ígért nekik, ha férjét elteszik láb alól. Azt is vallotta a vizsgálatnál, hogy Huszkaék azonnal folyton unszolták, közben pedig nem egyszer zsarolták. Hol készpénzt kértek, hol zsirt, hol lisztet.

Az elnök felolvassa Borgovitsné vallomását, melyet a vizsgálóbíró előtt tett. A vádlott sírva hallgatta végig.

— Na mondja, így történt?
— Nem tudom. Amikor Huszka bejött hozzám éjjel, pénzt kért.
— Maguk meg a leánya úgy néztek az egész dolgot az ablakból, mint egy páholyból. Maga meg azt kiáltotta az ablakból Huszkaéknak, hogy: „Végezzetek vele! Dobjatok kötelel a nyakába!”
— Nem úgy volt. En eladtam az alatt.
— Maga meg azt is megette, hogy a tett elkövetése után Huszkaékat megcsókolta és azt mondta: Hál' Istennek, hogy megtörtént!

Huszka András nem tagadja bűnösségét.
— A mult ősszel Borgovitsné elhött hozzám — mondta Huszka. Tudja-e, miért jöttem? — kérdezte. Azért, hogy ezt a tót-ot a (férjét) el kell pusztítani. En azt feleltem, hogy nem akarok miatta örökös rab lenni. Azzal biztatott, hogy nem fogja megtudni senki. Azóta folyton ösztökélt, nem hagyott nyugton.

— A leánya is vele volt?
— Hol vele volt, hol nem.
— És hallotta, hogy mit beszélnek maguk?
— Hallotta.

A gyilkosságot így adja elő Huszka: Csütörtökön azt izente Borgovitsné, hogy menjünk be hozzá, mert nincs otthon az ura. Amikor bementünk, megkínált minket pálinkával, aztán így szólt: „Ma éjjel azt a tótot meg kell élni!” Mi szabadkötünk, de ő váltig biztatott, hogy nem lesz semmi baj. Később hazajött Borgovits. Kimentünk az istállóba és ott lefeküdtünk. Borgovits meg én. Később odajött a feleségem is és azt sugta nekem: „Azt izeni az asszony, hogy lódd meg ma, mert ennek meg kell történnie.” En erre felugrattam és Borgovitsnak a fejébe löctem. „Jaj, végem van — kiáltott Borgovits:” En még kétszer belelöttem. Akkor is élt még. Erre egy bottal fejbavagtam, hogy az istállóajtóba esett. Megfordultam, ott láttam a konyhaijtóban Borgovitsné, aki rám kiáltott: „Ott van a tehén kötele, fojtsátok meg vele!” De én nem akartam. Bementem a házba, ahol Borgovitsné öt forintot adott s figyelmetetett, hogy meneküljünk, a többi az ő dolga.

— Hát maga nem dobott hurkot a Borgovits nyakába?
— Nem.
— Hát ki tette?
— Azt én nem tudom.
— Borgovitsné azt mondja, hogy ő az egész dologról nem tudott semmit és hogy maguk üldözték s bujtogatták őt?

Huszka Andrásné is azt állítja, hogy Borgovitsné nógatta őket a gyilkosság elkövetésére. Borgovitsné hatszáz koronát, azokivül holtukig lakást és ellátást ígért nekik. Borgovitsné száz korona előleget küldött Huszkaék, ő azonban visszaküldte. Borgovitsné másodszer is odaküldte a pénzt. Huszkaék azt vallja, hogy Borgovits Anna is tudott a dologról.

A leány vallomásában tagadta, hogy neki része van a gyilkosságban. A gyilkosság éjszakáján a lövések hallatára fölriadt. Anyja is hallotta a lövéseket és így szólott hozzá: „Biztosan azok a Huszkaék bántják apádat”. Azt nem tudja, hogy az istállóban mi történt, mert sem ő, sem anyja nem mert ki-menni.

A bíróság szembesítette a leánnyal Huszkaék és a feleségét, akik a szemébe mondták, hogy igenis tudott a dologról és ő is részt vett a megbeszélésekben. Egyszer ezt is mondta Huszkaék: „Édes jó Bandi bátyám, most ment az ja vén disznó tót Pestre az ügyvédhez és ezer forint van a zsebében. Utközben banjon el vele! — Így és ezzel hasonló módon többször is b'ztogatta őket. Borgovits Anna Huszkaékkal szemben fentartja vallomását.

A bíróság ezután kihallgatta az orvosokat, akik a boncolást végezték. Az orvosok véleménye szerint a halál közvetlen okozója fulladás volt, a

holttesten három lövés nyoma volt. Egy a fején, két lóvés pedig a mellkasán. — A fejen botütésektől származó sérülések is voltak. A vád-lottak elmebeli állapotára nézve azt mondják az orvosok, hogy egyikük sem szenved elmezavarban. Borgovits Anna azonban angolkoros, beteges leány és a gümőkör nyomai mutatkoznak rajta.

Az orvosok véleményének meghallgatása után a tárgyalás folytatását holnap délelőtt kilenc órára halasztotta.

TÁVIRATOK

Bebel és Bülow.

Berlin, december 5.

A Birodalomgyűlés ma délelőtt folytatta a költségvetés tárgyalását. Dr. Spahn képviselő (centrum) kifejti, hogy *Ausztria-Magyarország családlik*, ha azt hiszi, hogy Németország megadja a legnagyobb kedvezmény jogát, ha a tarifaszereződés nem jön létre. Ha a politikai kötelek még oly szoros is, ha a politikai célok mégogy is összehang-zanak és szülő mint nagyméret az utolsó azoknak a szerében, akik ezt nem kívánják, mert tudja, hogy Németország érdekei megkívánják, hogy Ausztria-Magyarországgal fennálló viszonyát megtartsa — mégsem bírna ez arra bennünket, hogy *kiszolgáltatásuk magunkat kiáltól közel Ausztria-Magyarországnak*, míg ez államra nézve csak kereskedelem-politikai előnyök származnának. (Tetszés jobbfel-
lől.) Ráter Roosevelt elnök washingtoni beszédére, amelyben az kijelentette, hogy Amerikában minden vallás egyenlő. Ezzel szemben megállapítható, hogy mi Németországban enyire nem jutottunk. Csak a jousuita-törvényre emlékezett. A lippei kérdésben a birodalomgyűlés a birodalmi kancellár-nak a választott bírósági uton történt kielégítő gyors elintézésért elismerését fejezheti ki. Azt kívánja, hogy Elisabeth-Lotharingiát a szövetségi tanácsban képviseljük, majd pedig gazdasági kérdéseket tesz szóvá. Áttérve az új véderőtörvényre, hangsúlyozza, hogy párta ezt akkor fogadja el, ha a bizottságban beigazolják, hogy a remélhető birodalmi jövédalmi többlet állandóan fedezni tudja a véderőtörvényből folyó kiadásokat. (Tetszés.)

Dr. Spahn aztán a katonák bántalmazása ellen fordul és a katonai büntetőeljárás legmesszebbmenő nyilvánosságát ajánlja. Végül napidíjat kért a birodalmi gyűlés számára.

Bebel képviselő kijelenti, hogy a birodalmi gyűlést csak azért hívták egybe, hogy a Dél-Afrika számára való rendkívüli kiadásokat megszavazza. Ebben a birodalmi gyűlés kiesnylését látja. Az előtte való költségvetést szölv a legválságosabbnak látja, mely valaha létezett. Ennek oka a kormány-nak a centrumtól pártól öns politikája. Kulturális kiadásokra nem marad pénz. Pénzügyi politikájukkal csödtől mondtak. Csödtől mondtak majd kereskedelmi politikájukkal is, amelyet Bassermann alkotmány- és házszabálysértéssel kezdett meg. (A szónokot az elnök rendretasítja.) Az az emlíkirat, amit Délnyugat-Afrika ügyében a birodalmi gyűlés elé terjesztettek, megerősíti a szónokot abban a véleményében, hogy ez a terület nem érdemes anyvi áldozatra, amelyet érte hoztak. Ami Kiaoensau illeti, ez a hely, amelyet egy kínai mandarin *sárfészeknek* nevezett, számtalan millióba kerül. Mit is keresünk mi egyáltalában még Kínában? Minek is van a mi expedíciójunk Kínában? Sok katonai bántalmazás tényleg a kiképző személynét toleránsra vezet-hető vissza. A szónok kétségbevonja, hogy mindaz, amit tanítanak, szükséges. A katonai szolgálat ide-jét egy *évo kiedája leszállítani* és azt kívánja, hogy a *parádés öntatist szüntessék meg*. A menetelést, lövést és tornagyakorlatokat már kora ifjúságtól kezdve kellene gyakorolni. A lovaság tekintetében utal szönu ar a körülényre, hogy a lovaságnak Ázsiában a háborúra nézve *semmi jelentősége nincs* már. Francia szakemberek is ezen a véleményen van-nak és ezt bizonyítja az utolsó háború tapasztalása is. Kívánatos, hogy a lovaság egyenruhája egyszer-szerűsítették és olcsóbbá téssek. Végül a szónok tiltakozik a hajóraj kiadásai ellen, amelyek a birodalmi arányaitalanul megterhelik. Bebel kijelenti, hogy Bülownak ahelyett, hogy angol hírlapok által meg-interjúváltta magát, inkább expozíciót kellett volna kifejtenie a birodalmi gyűlésen. Így becsüli le a birodalom első hivatalnokai a birodalmi gyűlést. Másrészt hasznos volt, hogy Angliában megnyug-vást szereshettek a felől, hogy mi nem készüldünk Oroszország ellen. Oroszország sötásem közzét volna szerződést Németországgal, ha nem ilne fülig a kutyu-ban. Ha új adóra van szükség, úgy azt javasolja, hogy a jövédalmi és vegyeni adó emelésével

hogy a nagyjvár, amely megfullad az aragy-ban, bevonassék az adózásba. Hova jutunk, ha má-most sem tudjuk előteremteni a birodalom fenntartására szükséges eszközöket? Micsoda örült yend-szer ez! (Lárna jobbról. Tetszés a baloldalon.) Oroszország összerokadt emellett a rendszer mel-lett az egész világnak és az orosz népek idővére. Oroszországnak a politikában elfoglalt helye me-gy van semmisítve, katonai presztáze évszázadokra elvesztett. De megvan ennek idvís következménye is: a nép szabadsága. A jeni ütközet századik év-fordulóján én gyszoljon a hivatalos Poroszország, de ne gyszoljon a német nép, mert az ebből a le-vertetésből kelt új életre. Semmi szükségünk sem volt arra, hogy táviratot intézzünk Oroszországhoz, hogy Oroszország gyszása Németország gyszása is, mert ennek olyan szine van, mintha mi érdekel fél volnánk. Mi Japánnal szemben hajó- és ügyeladás-sal igen laza semlegességnek adtuk jelét, másrészt amint a köungsbergi titkos szövetségi ügy mutatja, Oroszországnak szolgálatot lelejsítettünk. Jellemte-lenség és gyszásos jellemzi az uralkodó osztályokat. (Nevetés jobbról, tetszés a szociáldemokratáknál.)

Bülow gróf birodalmi kancellár emelkedik szölsára és így szól: Amit Bebel Jenarót mondott, azon nem csodálkozom. Hisz ő Amsterdamban kijelentette, hogy *nem bánna, ha egy második Jena csüték meg volnánk*. Ez azonban nem akadályozhatja meg a kormányt abban, hogy a békes törekvéseket elő-mozdítsa. A szociáldemokrácia nem is akarja a sem-legesség megörzését a kelet-ázsiai háboruban, hanem háborút kíván Oroszországgal, miközben a szociáldemokrácia vetése virágoznak. De mi nem avatko-zhatunk bele Oroszország dolgaiba. Bebel kirohanást intéz az autokrácia ellen. De gondoljuk csak meg, hogy miként irányítja ő saját pártját. (Tetszés.) Legyenek előbb önk liberálisak, értsék meg előbb önk az igazi szabadság lényegét, mielőtt a nemzet-közi viszonyok zavarásával másoknak szállítják a szabadságot. (Tetszés.) Bebel pártfőnök öklét kíván-a Sonntag háúszgözös miatt, holott a legénység kö-zül senki sem sebesült meg és a tényleges kár 3065 mária volt. Azt tanácsolták nekem, hogy minden orosz nyilatkozat bevirása nélkül Kronstadtba küld-jem a hajórajt. Miért e nagy izgatottság? Önk — a szociáldemokraták felé fordulva, — tiltakoztak-mikor Venezuela mentünk és önkivületi állapotba jutottak, mikor Kína-ba mentünk. Önk nyugodtak voltak, mikor a hererek a szegény farmerket öldés-ték. De mikor a mi korrekt eljárásmunkat siker kor-názta, akkor a Vorwaerz minden kritikán felül álló-nak tartotta egész magatartásunkat. De hiszen a szociáldemokratáknak az angolok sem voltak elég kemények. (Tetszés.) Németországot azzal gyszúsít-ják, hogy Angliát és Oroszországot egyvén eltan-igattja. Rémelem, hogy a nemzeti érzékenységnek ezt az izgekonyaságot másutt is be fogja bizonyítani, és csak azon csodálkozom, hogy Bebel nem helyesli mindkét öklével a hadügyminiszter követeléseit. Éppen háboru idején kell a legnagyobb tapintattal eljárni. A köungsbergi ügyben konstattált, hogy a szociáldemokrácia azon dolgozik, hogy Francia-oroszországban a kormányt megdöntse. Ha ilyen áskáló-dásoknak szabad teret engednénk, veszélyeztetnénk szomszédjainkhoz való jó viszonyunkat. Ilyen eset-len támadások nem érnek fel hozzám és visszapat-tanunk arra, aki tanácskozásainkba ilyen haugot beleviz. (Tetszés.)

A birodalmi kancellár végül kijelenti, hogy a hadsereg és a tengerészet kiadásai még távolról sem érték el a legmagasabb fokot. Ha egy nép, amely szellemi célokra három millárdot költ, egy milliárdnál többet fordít biztonsági célokra, az nem mondható tulsoknak. (Tetszés.) Ezzel a vitát hol-napra halasztották.

Washington, december 5. A bevándorlási biztos ökvényében azt javasolja, hogy a bevándor-lókat kikötővárosokban amerikai tiszt orvosok viz-gálják meg, mert néháy hajós-társaság ellenére még mindig szállít beteg utasokat.

A szerb kormányválság.

Belgrád, december 5. Péter király Guicsol bíza meg egy mérsekelte kabinet megalakítá-sával.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 5. A legutóbb elhatározott főkelemést az osztrák Laender-banknál és a magyar Hitelbanknál a tőzsde kedvező gazda-sági szimptoma gyanánt fogja fel és a speku-láció is kedvez a tervnek. A mai piac ennek be-folyása alatt állott és hírek keltek szárnyra, hogy más intézkét, így a bécsi Uniobank s az Angliobank, továbbá a pesti magyar kereskedelmi bank is hasonlóképpen fel fogják emelni alap-tőkéjüket. Abból a körülményből, hogy az utóbbi intézet részvényei 70 koronával emelkedtek, azt következtette a piac, hogy a tranzakció legköze-lebb meg fog történni.

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG

Irta: Mrs. EVANS WILSON.

Palma karját nyújtja feléje, arca örömtől száguldozik, vonásai híven visszatükrözik érzelmeit.

Regina tovább is nyugodtan ül helyén, csak szeme merül el az övébe, mintha boldog álmodt volna és félne a felébredéstől.

Palma közelebb megy hozzá.

— Lilly, szeretett Lillym, — kiáltja örömtől reszkető hangon.

— Ám a fiatal leány nem omlik karjaiba, amint várta és remélte. Hangjának szenvedélyes csengésétől megijed, de nyugodtan áll előtte, bár ajkai reszketnek.

— Lilly, Lillym, jöjj közelebb!

— Mennyire örülök, hogy ismét láthatom, Mr. Palma.

Odanyújtja reszkető kezét, hangja oly különösen elváltozik, mintha nem is ő szólalna meg.

— Tudja-e az én inádot Lillym, hogy miért jöttem át a nagy óceánra? — kérdezi gyöngéden.

Regina elszápad.

— Igen, Mr. Palma, ön bizonyára nászutra jött ide. Felesége is itt van Comóban?

— Remélhetőleg.

Büszkén mosolygott, de ebben a pillanatban észreveszi, hogy Regina félreérti szavait.

Nagy fáradtsággal erőt vesz magán a leány.

— Bizonyára Lórit is elhozta magával?

— Miért hoztam volna? Lóri legjobb helyen van az anyjánál.

Regina ajkain elhal a szó, zavartan néz fénylő szeméibe, amelyek vidáman tekintenek reá.

— Azt gondoltam... — dadogja — azt mondták...

— Mit gondoltál? Mit mondtak, hogy én öreg bolond még körömbé merek menni? Nos, nem tagadom.

— Remélem, boldog lesz, Mr. Palma.

Regina a legkétségbeesettebb komolysággal mondja ezt Palmának.

— Kösönöm, gyermekem. Remélem, így lesz. Talán azt is tudod, hogy ki a menyasszonyom?

— Oh, ez már régen nem titok az egész világ tudja hogy Mrs. Carew.

Mr. Palma nevet.

— Ejnye, de jó megfigyelő vagy, Lilly. Az egész világ azt hitte, hogy Mrs. Carew veszem el és így gyámleányom is elhítte? Csak Olga sejtette az igazat. Ha Carew Brunella az egyetlen nő volna a földön, még akkor sem venném feleségül, nem kell nekem divatbáb, sem a nagyvilágban szereplő egyéniség, én friss, úde, tiszta virágot akarok, aki előttem bontotta ki szirmait, akinek fejlődését napról napra megfigyeltem. Lillymet akarom, kis fehér özikémet: akar-e az enyém lenni?

Ismét feléje nyújtja karjait, ragyogó szemei elrúlják mindazt, mi érthetetlen maradt a leány előtt.

Vakító napként nyilatkozott meg lelkében egyszerre a férfi nagy szerelme. Szédül, mintha a világ lassanként rózsaszínű fénnyben oszladozna szélylyel.

— Lilly, büszke, tiszta virágom, mért nem jössz? Miért nézel oly hidegen reám?

A büszke, komoly férfi a hosszú önuralom után most gyönyörben uszlik. Előtte áll egyetlen szerelme, mért Palma sohasem szeretett még más nőt.

— Édes ibolyaszemeid oly tiszták. Jöjj hát közelebb hozzám első és utolsó egyetlen szerelmem!

Amint átüli és szívére szoritja, elbeszéli neki, hogy mily gyötrelmes napokat élt át, míg a fiatal leány házában volt. Tisztelegzően nem engedte, hogy az életemről beszéljen gyámleányával és így szótlanul kellett végignéme az, hogy mások mint akarják megbánni. Regina megérti őt és érzi, hogy mily nagy és benső iránta érzett szerelme.

Most talán megtudja, mi lett a keztyűből, a já-

cintből, mely akkor hájában volt és megérti, hogy miért akarta azokat a dalokat hallani, amelyeket elajulásának estéjén énekelt, amikor először érintette ajkait. Hogy csodálkoztak volna a new-yorki kollegák, ha látták volna a hideg, kínért s hajtáhatatlan jogászt, amint égő, szerelmes szavakat sugdos egy fiatal leány rózsás fölébe.

Beszélgének és nem veszik észre, hogy egy alak közeledik hozzájuk. Egy kéz nehezedik Regina vállára.

— Leányom.

Zavartan, ijedten néz fel Regina, de Otfried karjai még mindig fogva tartják.

— Ne foszson meg legdrágább kincsemről, Mrs. Laurance.

Mrs. Laurance nem is hallgat szavaira, leányát nézi.

— Hát te is megeseled és elhagyod szegény anyádat?

Regina kibontakozik Otfried karjaiból és anyja nyakába borul.

— Valóban nincs becsületes férfi a világon, — szól Mrs. Laurance megvetően. — Ön, aki ismerte és nagy lelki bajomat, akire reábíztam egyetlen örömmömet, még ön is el akarja rabolni tőlem azt, aki szomorú napjaimat megédesíti, üres életemet betölti? Ön el akarja rabolni leányom szívét, el akarja venni tőlem egészen?

— Nem, anyám, ő soha sem szólt nekem érzelmeiről. Csak ebben az órában tudtam meg mindent. Elhíheted, hogy nem élt vissza a bizalommal, anyám.

— Mr. Palma maga is megtudja védeni magát — veti közbe Mrs. Laurance hidegen.

— Menj, Lilly, négy szem közt akarok beszélni anyáddal. Harcolni akarok azért a drága kincserért, amelyért idejöttem.

Palma megfogja Regina karját és az ajtóhoz vezeti. Itt gyöngéden megszorítja rózsás ujjait és mosolygva néz a kissé szívenkező, de azért tuldboldog fiatal leány szemébe.

Miért is csicseregnek oly vidáman a madarak, mialatt Regina a kerten át a rózsalugas felé siet? A felhők és árnyak talán mindörökké eltűntek a földről? Csak szerelmem és napsugár van mindenki szívében?

... Nincs hát a világon sehol olyan hely, hol egy fáradt aglegényt nem üldöznek a paszirták csicseregésükkel és az ifjú szerelmesek boldogságukkal?

Csak most veszi észre Regina nagybátyját, amint a lugasban kissé esetlenül csokrot kötöz, anyjának névnepjára.

— Bocssás meg, bácsikám, de nem vettelek észre.

El akar sietni, de Chesley visszatartja.

— Nem is vettél észre, no ez igazán furcsa. Pedig mindössze hatlábnyi magas ember vagyok és te tőlem három lépésnyi távolságban állottál? Talán elromlottak szemeid? Különben olyan ember, ki a csalagányok csattogása miatt fél éjjel nem tud aludni, két kis huga a kora reggelen kiüz ágyából, kinek a fürdő után kannibáli éhséggel a reggelire kell várni, míg egy pár elkábult emberpár elmondja egymásnak rapzodiáit, az sok mindent megbocsát. Ül le, gyermekem és ne hidd, hogy azért, mert szakállam ősz, arcom ráncos, öreg szívem nem tud résztvenni boldogságokban. Isten áldjon meg gyermekem, de mondd meg azt is Mr. Palmának, hogy a mi kis otthonunkban nincs szükség vőlegényre.

Kezével végigsimogatja Regina haját, ki szöngyenkeve süti le szemét.

Igy ülnek hallgatva, csendes boldogságban elmerülve, maguk sem tudják, meddig. Regina napsugaras jövőjéről álmodik, Orme Chesley gondolatában egy halottat keres föl, ki már régen ott pihen szeme könnytől nedves.

Midőn léptek zaja hallatszik, Chesley feláll, szeme könnytől nedves.

— Oh, maradj velem — kéri Regina.

Mrs. Laurance Palma karján lép a lugasba. Könnyű reggeli fűa organdy ruhájában, bár szeméi látatosok, alig látszik leányánál idősebbnek. Arany színű haja a napfényben még jobban ragyog. És mégis, a fiatal leány előtt ott áll még a jövő, a

reményteljes szerelmem tölti be egész lényét, de anyjának már minden reménye hajótörést szenvedett, nem vár már az élettől semmit.

Az anyának nagy fáradtsággal visszafojtott fájdalma sokkal meghatóbb, mintha könyvekbe tört volna ki. Rövid gondolkodás és belső küzdelem után Regina felé nyújtja kezét.

— Gyermekeim!

Regina felugrik és anyja karjába omlik.

— Nagy elvakultságomban mindig azt hangoztattam, hogy több és nagyobb csapás nem érhet már az éleiben, mint eddig ért és azt reményeltem, hogy ezután felhőtlen marad az ég felettem. De tévedtem. Legdrágább kincsemet akarja tőlem elrabolni legjobb barátom. Oh, gyermekeim, majd-nem olyan szívesen látának a koporsóban, mint egy férj oldalán, mert őt jobban fogod szeretni, mint engemet és én egész szeretedet magamnak óhajtanám. Hogy is engedhetek el magamtól, egyetlen vigasztaló angyalom.

Szeretetteljesen simogatja leányát, ki szoroson odasimul hozzá.

— Legyen úgy, amint te akarod, anyám. A te boldogságod előbbrevaló nekem, mint az enyém.

— Hogyan, te lemondanál szerelmedről anyád miatt?

— Én egész életemen át szeretném Otfriedet, — felelé Regina nyugodtan, — az életet ugyan kevésbé kívánatosnak tartanám, de a kötelesség előbbrevaló a boldogságnál. Rendelkezz gyermekeiddel tetszésed szerint, szeretett anyám.

Bár sápadt, de hangja nyugodt, szilárd elhatározás látszik arcán.

— Isten áldjon meg, gyermekeim, te hű lélek!

Mrs. Laurance nem tudja visszafojtani a szeméből előtörő könnyeit, Otfried is eltakarja szemét kezével.

— Válassz hát köztünk — szól Mrs. Laurance.

— Köztetek? Oh, ezt nem tudnám megtenni, mert végtelenül szeretlek mindkettőtöket!

— De hát mégis kihé vonzódl jobban?

— Ne kényszer tovább, anyám, itt a kezem. Ha el tudod szálni magad arra, hogy neki add — úgy kimondhatatlanul boldog leszek, de ha nem tudnád ezt tenni, akkor sem fogok panaszkodni, abban a tudatban, hogy ő szeret, mindent könnyen el tudok viselni.

Mrs. Laurance megcsókolja leányának sápadt arcát és int Palmának, hogy jöjjön közelebb. Egy pillanatig habozik, de aztán gyorsan, mintha ön-magától félne, Palma jobbája teszi Regina kezét.

— Vegye hát kedvencemet, nála drágábbat nem adhatok önnek.

Regina arca földerül, félénken tekint szerelmesének arcába. Anyja karjaiból ő vonja magához és midőn homlokon csókolja, úgy érzi, mintha az ég áldása szállott volna le rá.

Mrs. Laurance és Orme Chesley kimennek a rózsalugasból, melynek harmatos virágai enyhe illatot árasztanak szét a levegőben és a kis templom harangjának csengése lassankint elhal a mértus- és narancsbokrok között.

HARMINCHATODIK FEJEZET.

Mrs. Laurance csak úgy adta beleegyezését Regina eljegyzéséhez, ha a házasságot egy év múlva kötik meg. Palma nem szívesen engedett kérésének, de mit tehetett, egyelőre Regina nélkül tért vissza New-Yorkba.

Veletlenül ment Orme Chesley, nem sokára utánuk érkezett meg Mrs. Palma és Olga.

Az utóbbi megmaradt annál a határozatánál, hogy kolostorba vonul vissza. Belátta, hogy minden muló a földön, esáldott szívvel csak Istennek akar élni. Halandó bálványá szétzúzódott lelkében, sas-szárnyakkal emelkedik fel lelke a magasabb régiókba, a földöntúli érzelmeiben találja csak meg nyugalmát.

(Folytatjuk.)

részv. 368.50—567.25 Városi villamos vasút részv.
Koronajáradek ————— Erzsébet
szanatórium sorajegy ————— Magyar kereskedelmi
r-t részv. ————— Salgótarjáni részv. ————— Kö-

A déli tözseden tovább emelkedtek az ár-
folyamok.
Előfordult kötések: augusztus végére: Magyar
aranyjárdék ————— Magyar koronajáradek

A helyi értékek piacznán Kereskedelmi bank
részvények voltak előtérben.
Forgalomban voltak: Danubius hajógyár részvé-
nyek 180, Magyar kereskedelmi részvénytársaság
részvények 670, Kereskedelmi bank részvénye 238—29-0,
Salgótarjáni közbányai részvények 333—594.50, Ász-

Az utótözseden eszdes volt az üzlet.
Záratlakor maradt: Osztrák utitársaság
678.85, Magyar hitelrészvény 807.75 Osztrák-magyar
államvasut részv. 654.50 Déli vasut részv. — Leszámí-
toltó bank részv. 468.50 Jelzálogbank részv. —

A hivatalos zárlatok a következők voltak:
Allamadósság.
a) Magyar államadósság.
Pénz Aru
Arany. ma.
nov.-re 119.73 119.73 1870. áll. ny.-k.
Koronajáradek 200 K.-as 203. 211.—
Koronaj. utim. ————— Magyar földte-
nov.-re 98.80 98.80 Hor.-szel. jelz. 98.20 98.20
Koronaj. 21-9v. 88.75 89.25 földv. kötv. 95.50 95.50
Vaskapu-köl. 82. — 82. — Tiszai nyec-
kölcs. 200 K. 162. — 164.—

Banksok.
Angol-osztrák
bank 288.— 287.— M. jelz. hitelb. — —
Első magyar
iparbank — 347.— 350.— M. keresk. r.-t. 570.— 572.—
Flaneti hitelb. — 217.— 219.— M. keresk. bank 467.— 467.50
Harai bank — — — — M. tkp. közp. — —
Hermes m. áll.
váltóul. r.-t. 300.— 320.— Jelzálogb. 1070.— 1100.—
Magyar hitelb. — — — — Osztr. hitelb. — —
Ugyanaz nov. — — — — Újy. nov. vég. 679.30 380.—
Köz. — 378.50 310.— Osztr.-magy. b. 1690.— 1640.—
M. agr. és járb. 469.— — — — Keresk. bank 2970.— 3073.—
Osztrályszi. r.-t. 1840 — 1800.—

Biztosító-társaságok.
Bécsi biztósító
járadek — 425.— 435.— M. teg és vizs.
Első magy. áll.
Fontseke — 770.— 800.— bizt. — 556.— 360.—
Első magy. áll. — 8100.— 820.— Nemz. baleset 340.— 250.—
Fontseke — 330.— 240.— Pannónia vízb. 2050.— 2100.—

Malmok.
Gyöngyös — 175.— 185.— Héngsz — 783.— 810.—
Erdővidéki — 13.16.— 1215.— Moln. és stúók 375.— 388.—
Erzsébet — 480.— 435.— Victoria — 463.— 478.—
Lujza — 220.— 280.—

Vasmű- és gépgyár-részvények.
Első m. gazd.
gépgyár — 150.— 166.— Nicholson — 213.— 228.—
Danubius — 180.— 211.— Újy. nov.-re 51 — 518.5
Ganz — 3120.— 3230.— Schickel — 332.— 380.—

Külföldi vállalatok részvényei.
Ált. vagg. köl.
Bécsi áll. vill.
Bethlenözer.-t.
Gyapján-n. gyár.
Részvényez.
Szentlőrinc. r.-t.
Spodium-gyár
Flaneti r. zsh.
Gyöngyös-telep
szeggyár — 975.— 1000.—

Kereskedelmi vállalatok részvényei.
Ádám tengh.
Bécsi áruhá.
Vaspálya sz.
Újy. nov. med.
Bécsi közuti
Újy. évi. jegy
Bécsi áll. va-
rosi vp. 1904.
Bécsi áll. va-
rosi vasút — — — —

Table with columns for various securities and their prices, including 'Borsajegyek' and 'Pénzesemok'.

A bécsi gabonatözsde.

Ösztönzés hiányában üzletlenség uralkodott. Az
irányzat változatlan.

A bécsi értéktözsde.

A Magyar általános hitelbank tökeemeléseinek mő-
deztai kedvező megítélés alá estek és a részvények ár-
emelkedését idézték elő. A Niederösterreichische Es-
compte-Gesellschaft és a Pesti magyar kereskedelmi bank

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 680.25—681.50
kor. Magyar hitelrészv. 808.60—810.25 kor. Anglobank
285.50 — korona. Alpezi bányarészvény 495 50—

A déli tözseden bankértékek iránt nyilvánult
érdeklődés. Pesti magyar kereskedelmi bank 2970,
Magyar hitelbank részvényekben élénk forgalom volt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 679.75 — —
kor. Magyar hitelrészvény — — 809.— kor. Unionbank
576.60 kor. Anglobank részv. 285.50 — — kor. Osztrák
magyar államvasut részv. 655.— Déli vasut részv.

A déli tözsede zárlatok alacsonyabb berlini
jegyzetek követésében gyöngült. A forgalom eszdey
volt a magánkamattal 3% százalékos.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 679.25 — —
korona. Magyar hitelrészvény 808.— — — korona.
Anglobank 285 75 kor. Alpezi bányarészvény 494 50 —

Napirend, 1904. december 6.

Naptár: Kedő, december 6. Róm. kath.: Mik-
lós ptk. Prot.: Miklós, görög-orosz: (nov. 23.) Amf-
lók, zsidó: Kiszab 28 Nap kel: 7 ó. 18 p., nyugszik:
3 ó. 31 p. hold kel: 6 ó. 1 p. d. e., nyugszik: 3 ó. 50
d. u. — A földmívelési miniszter fogad 5 órakor. —

Advertisement for Dr. Ferfi és Női nemi betegségek, featuring Dr. KAJDACS and a list of symptoms and treatments.

Advertisement for Merénylet (miscarriage) treatment, mentioning Dr. Pollitzer Mór és Fia and their clinic in Budapest.

Advertisement for SAGRADA BARBER, a hair salon, highlighting services like haircuts and styling.

Advertisement for Gyenge férfiak és nőknek (Weak men and women), featuring Dr. Wruin Peruin-pora and its benefits.

Advertisement for Dr. FABINYI, a specialist in various ailments, offering consultations and treatments.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1904. december 6-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Endre és Johanna.

Történeti szomorudjáték 5 felvonásban. Írta: Rákóczi Jenő.

Emelvények:

Hóbert	Mjánár
Endre herceg	Terenzi
Tarantó Lajos	Duzs
Durratói Károly	Horváth
Monte Szeghies	Mihályi
Terlizi	Gyenes
Moza	Pálffy
Fra Giacomo	Gál
Sancha	Rákosi Sr.
László	S. Fái Sz.
Valois Kajali	Szacsavayné
Perigord Agnes	Helvey
Johanna	P. Márkus
Mária	V. Molnár

Kezdeté 7 órakor.

Heti műsor:

Szerdán: Vén leányok.
Csütörtökön d. u.: Pny Pál, este: Bernád Róza.
Pénteken: Az emigráns.
Szombaton: Virágfakadás.
Vasárnap d. u.: Ipolyfaló, este: Cyrano de Bergerac.

M. KIR. OPERAHÁZ

A bibliás ember.

Zeneszínház 3 felvonásban. Zenejét és szövegét szerzte: Kiezlfordította: Rado Antal.

Emelvények:

Kolostorkurátor	Szendről
Mária	Kaczér
Magdolina	N. Valent
János	Takács
Natras	Arányi
Naver	Dalnoki
Felgyes	Kornai
Nele	Berta

Kezdeté 7 órakor.

Heti műsor:

Szerdán: Nina előadás.
Csütörtökön: Tannhäuser.
Pénteken: Carmen.
Szombaton: Az afrikai nő.
Vasárnap: A loanjumeani postakocsi.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

Heti műsor:
Szerdán: Ipolyfaló.
Pénteken: Vén leányok.

NEPSZÍNHÁZ.

Pálmay Ilka vendégtellegével:
Pillangó kisasszony.
Bolcsó egyfelvonásos dráma, angol fordította Faludi Miklós

Emelvények:

Pillangó kisasszony	Falmay Ilka
Pinkettől hadnagy	Zombori
Kitty	Bálint
Szapples	Sztrnai
Jamadori	Vágó
Nakós	Kukta
Zuzsika	T. Harmath
Prologus	Abelofszky

Utána:

Szenes legény, Szenes leány.
Operetta egy felvonásban.

Emelvények:

Rridár	Kovács M.
Pierre	Pinler
Teréz	Pálmay
Tarivel	Pestli

Kezdeté 7 órakor.

Heti műsor:

Szerdán: Katalin.
Csütörtökön: d. u. Falu rossza, este: A léssel felér asszony.
Pénteken: Casanova.
Szombaton: Hofmann meséi.
Vasárnap: d. u. A profeta álma, este: Székimondó asszonyseg.

VIGSZÍNHÁZ.

Küry Ilka vendégtellegével:

Diák élet.

(Alt-Heidelberg)

Színmű 5 felvonásban. Írta: Meyer-Förster Vilmos. Ford.: Márton Miksa. A daljegyzeket írta: Heljai Jenő.

Személyek:

Károly Henr.	Tany
Haug	Balassa
Er. Paesarge	Kazalický
Er. Metzinger	Bárdi
Er. Breitenberg	Gyarmati
Dr. Jittner	Góli
Lutz	Hegedüs
Gr. Asterberg	Odry
Bizs Károly	Jenyvesi
Engelbrecht	Gyözö
Kellermann	Szerény
Wedell	Tapolczai
Meinhold	Lóvay
Rüder	Vendrey
Rüdené	Rónaszékiné
Dörfler	Nikó
Katizza	Küry Klára

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor:

Szerdán: Diákélet.
Csütörtökön d. u.: Ózarky brigád, este: Diákélet.
Pénteken: Fanyar gyümölcs.
Szombaton: Fanyar gyümölcs.
Vasárnap d. u.: Diákélet, este: Fanyar gyümölcs.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Huszárkör.

Operetta 2 felvonásban, előjátékkal. Stein és Landesberg szövege nyomán fordította Rutkai György és Mérei Adolf. Zenejét szerzte: Mader László.

Személyek:

Daranyi	R. Szabó
Korlati	Szilágyi
Rasofszky	Góli
Csakány	Ósige
Csapcsiszky	Solyom
Abay	Mária
Szoka	Tallér
Köpes	Szentgyörgyi
Fényes	István Mergit

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor:

Egész héten: Huszárkör.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Fedák Sári tellegével:

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Petőfi költsélemeléseiből írta: Bakonyi Károly. Zenejét Heljai Jenő verte szerezte: Kacsóh Pongrácz dr.

Személyek:

Kakoricsa János	Fedák
Kis	Iluska
A gonosz mostoha	Csatai
Sztrásmester	Vécsey
Bagó	Papp
A francia király	Németh
A királykisasszony	Bánó

Kezdeté fél 8 órakor.

Heti műsor:

Egész héten János vitéz.
Csütörtökön: Az új honpolgár.
Vasárnap: d. u. Az új honpolgár

URÁNYI SZÍNHÁZ.

A párisi asszony.

Kezdeté fél 8 órakor.

„Standard” amerikai hűvágó és aprító gép. Háziasszonyoknak, vendéglősöknek, henteseknek, hús, zsír, lózelek, zöldség, gyümölcs, kenyér stb. aprításra és kolbásztöltésre könnyű, tisztá, egyszerű kezelés.

5	10	12	22	32	szám
3.50	5.-	6.-	10.-	15.-	frt.

Kolbásztöltés 40, 50, 60, 70, 80 kr.
Kertész Tódor Budapest, Kristótfér. Céljuzerű ajándékok. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Czipőfelsőrész „Király”
Magy kátrát tart minden fajta felsőrészből és rozott mértékes különlegességeket

MÁRTON GYULA
czipő-felsőrész gyára
Budapest, Gyár-utca 30.
(0-utca sarkán).
Árjegyzéket kívánatra ingyen küldök.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.
WALDMANN IMRE igazgató

Ma és minden este:
A Schlierseeiek Vendéjátéka
csak rövid ideig.

Esti fél 9 órakor: „DER AMERIKASEPPL.”

The great ROLAND FRANKLINS
a világhírű illuzionista. a legjobb akrobaták.

Tarka színpad: „A helyettesek.”
Előadás kezdete pont 8 órakor.

Fratelli Deisinger

kávékülönlegességek üzletei:
Budapest, Andrásy-ut 9, Ferencziek-terei.
Királyi héraldus.
Vidékre közvetlen Piuméból szállítunk.

LAKODALMI

és egyéb alkalmi díszbédéket a legfinomabban, nagyon elegánsan és a mellett szigorú orthodox közeren eszközöl

Schwarz Ignác L.
budapesti egyedüli orthodox táblaterítő
Budapest, VII., Károly-körút 19.
Vidékre is elmegy!

„Clark” amerikai szobakörnyezet, ajtóba sűrű és szeg nélkül felerősíthető; ajtófélfát nem rontja. Feszítőrud, trapézgyűrű és hinta. Egyes szárnyu ajtóhoz frt 9,50. Kettős szárnyu ajtóhoz frt 10,50. Kertész Tódor, Budapest, Kristótfér., Karácsonyi kiállítás. Sport és játék. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs!
10 évi jótállással!

A legjobb és legmegbízhatóbb járásu órák egyedül

SCHÖNWALD IMRE

órás-mester és ékszerésznél PÉCS Király-(fő)-utca.

Óku tábornok” a legjobb Tula ezüst remontoir dupla köpennyel 18 korona.

SURÁNYI SZALONCZUKORKA

legnagobb minőségben 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utánvétel mellett bérmentve. Finom friss tea sütőmogy is kapható.

Surányi cukorkagyár Nagy-Surány, Nyitra-megy.

Karácsonyi bevásárlás előtt tekintsük meg az új irányú bronz- és bőraru ajándéktárgyak karácsonyi kiállítását Kertész Tódor nagybírtott műiparáru raktárában Budapest a Kristótfér. Ezerféle csillogó karácsonyfadisz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gyógyítható a sérv?

Erre vonatkozó tanulmány éppen most hagyta el a sajtót. A könyveket, mely számos eredeti felvételt tartalmaz, bárkinek ki című tudása, INGYEN ÉS BÉRMENTVE zárt borítékban küldi:

POLLITZER MÓR és FIA utóda

és. és kir. kir. szabadalmazott orvosok hátszorgyár
Budapest, V.9. Deák Ferenc-utca 10. szám.
A címre ügyeljen! Legrégibb cég e szakmában!
Alapítottott 1858-ban!

Lázban

Vannak a vidéki hölgyek, mióta megtudták azt a titkot, hogy a fővárosi unók csak a híres és szűres. nappal is használható

Diana-erém

Diana-szappan

Diana-hölgypor

szépség szerkelet használják és így nem esoda, ha arczuk és kezük oly finom, puha, gyöngéd, sima és teljesen tiszta, aminőt a vidéki hölgyeknél ritkán lehet tapasztalni.

A nagy lúz oka emian is az, hogy megtudták, miszerint a Diana-szappanoszernek nemcsak esodrendű toltote-czikok, hanem kiváló hatásuk is van. Nagyon természetes, hogy ezeket megtudva, az egész országban éppen ugy, mint a fővárosban tömegesen tudniak a gyógyszerárakba, drogeriákba és vasárújakba a Diana-erémet, Diana-szappant, Diana-hölgyport, melyhez szarvasbőr is van esodmagóva. **Ára 75—75—75 krajczár.**

Postán utánvétel titokban szállítja a főváros

ERÉNYI BÉLA DIANA-GYÓGYSZERTÁRA

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 5.

„Star” biztonsági borotváló készülék, legtekélyesebb amerikai önbortotváló gép. Mindenki azonnal, minden gyakorlat nélkül kitűnően megbortotválkozhatik. Kényelmes. Tiszta. Egyszerű. Könnyű. Teljes készülék bádogtokban 5 frt. Börtökben 7 frt. Barigand hajnyíró frt 5,50, szakálnyíró frt 4,50. Kertész Tódor Budapest, Kristótfér., Karácsonyi kiállítás. Aczél-aru. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A titkos betegségek

alapos gyógyításáról.

Ne sajnálja senki a fáradozást ilyen komoly ügyben, jelentkezzék egyszer személyesen, mert a legujjabban kiltoldón beszerzett speciális műszerekkel még a legregibb betegségek is pontosan meg lehet határozni a székhelyét, elterjedését, minőségét, korokozóját; bármily melyen fészkelte is be magát a kóranyag a szervekbe, vagy a test nedvébe. Ezen beható vizsgálat alapján teljes biztonsággal meghatározható a betegség állapotnak megfelelő, alapos gyógyításához vezetó speciális gyógyítási mód is, amelyet mindenki, foglalkozásának megzavarása nélkül, otthon is elvégezhet. Ha valakinek lehetetlen volna megjeleni, akkor csak írja le a baját, a melynek pontos átvizsgálása után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógyszereket is a — legnagyobb titoktartás mellett. Leveleibe válaszlevegőt mellékeljen A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat.

Ilyen tökéletes és hézagpótló hazánkban Dr. Palócz v. kórházi orvos, speciálista országos hírű intézete (Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.) ahol jóakarattal, őszintén és lelkiismeretesen kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki életrel felvitágosítást, ahol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a kóranyagoktól és lelki kinyar is megszűnik.

A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógymódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is, a bujakoros sebeket, hűgycső-, hólyag-, ideg és hálgérműz-bajokat servekét, az öntertőzés és szűlisz utóbjait, magomlést cigyengült férfierőt (impotenciát), kezdődő eimezavart aranyeret, vérhajokat, bőrbetegségeket és a női nem szervek minden betegségeit. Nők részére külön vértörtem és külön kijárat van. A rendelést Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig, (vasárnap déli 12 óráig.)

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, speciálista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

APRO HIRDELISEK

Filmek: Kerepest-ut 34. Andrássy-ut 13. Kocsmokéti-utca 8.

csak a választás szükséges belyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Minden szöveges hirdetésnek... Vastagbeteftől 4 fillér.

Szerkesztési telefon-szám: 36-88.

Lovári tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást.

Állást keresők... TISZIA rendszerezés...

Betöltendő-állások... ALLÁSTKERESŐK ingyen kapják...

IRÓDASZOLGA keresetkelt, ki irásbeli munkákat...

HÜVELYMUNKÁSNOK felvételnél Klein Henrik bűvelő gyárban...

LISZTJELÉTBÉ Gyűrés segéd felvételt Pipa-utca 4.

MAGYAR-NEMET 30 és helyesírás megbízható...

Penz. GYORS PENZKÖLCSÖN. Bármily természetű kölcsönt...

OLCSÓ PENZKÖLCSÖNT kereskedők, iparosok, hivatalnokok...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

HITELKÖZVETÍTŐ vállalat törv. bejegyzett segéd Budapest, VI. kerület...

KESZPENZT gyorsan átírhatók szerzek, utólag díjazással...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Guttmann bank-bizományos, Kerepest-ut 54.

PENZKÖLCSÖNT gyorsan kaphatunk banktól, pri-riat pénz azonnal Adler, Akaczia-utca 9.

TÖRLESTÉSESE kölcsönök rendezhet drága kamattal...

PENZKÖLCSÖNT minden hitelképes egyéneknek...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Guttmann bank-bizományos...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT felválti szándékoknak lezáró díjat...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

PENZKÖLCSÖNT azonnal folyóit Kereskedelmi iroda...

Bérlés. ÜRES LAKÁS nagy szoba és konyha...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

LAKÁS utcai szoba konyha azonnal átadó...

KORCSMA vesztésé hiánya miatt olcsón eladó...

A BELVÁROS legelőkelőbb helyén nagyon jó...

BAROMFI csemegé üzlet vezetésé hiánya miatt...

HAGYOMAG makói faj kilyonként 350 koronát...

URI EBBÉ 4 tál étel házból hordva is 12 forint...

URAK JO EBEKÖZTÖT KAP hármas rendű és szerzet 1 órával...

VESEZÉK zálogházi cédulát, régi arany, ezüst...

RESZLETFIZETÉSEK legkisebb vidékre is telikbátokat...

EGEZSEN INGYEN szomszédoktól, de még napnak nap...

ZONGORÁK, saját, közelművelő gyártmányok...

ZONGORA rövid, kevéssé használt, kitűnő...

PIANINO 7 oktatás után megismeri, terjedelmes...

SEZPŐLÉS MAJFOLT elleni vihághírű Nancs Herminé...

GYD A PELESÉGEDET Minden családra néve legfontosabb...

ZONGORA mahagoni bajnomp el olajfestésű...

SEZP ZONGORA eladó. Kínizs-utca 25. II. 18.

Valódi harzi falusi saját 100 db. postarészesben 360 márká...

Dr. MÜLLER főorvosos féle injekció és labdacok a legjobb és leghatásosabb szerek...

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tára BUDAPEST, KIRALY-UTCA 12. és ANDRÁSSY-UT 26.

Legjobb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP

GICHNER JÁNOS csaplan, matrác, és kárpitosra gyártó...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

MARADÉKOK ELADASA kő, és méter-árakban, kanavasz, fűfű...

KINÉK VAN TYUKSZEME? Rendelje meg a Mncs Herminé...

SINGER VARRÓGEPEK Singer 10 karban 14 fűtőrel...

HAGYOMAG makói faj kilyonként 350 koronát...

URI EBBÉ 4 tál étel házból hordva is 12 forint...

URAK JO EBEKÖZTÖT KAP hármas rendű és szerzet 1 órával...

VESEZÉK zálogházi cédulát, régi arany, ezüst...

RESZLETFIZETÉSEK legkisebb vidékre is telikbátokat...

EGEZSEN INGYEN szomszédoktól, de még napnak nap...

ZONGORÁK, saját, közelművelő gyártmányok...

ZONGORA rövid, kevéssé használt, kitűnő...

PIANINO 7 oktatás után megismeri, terjedelmes...

SEZPŐLÉS MAJFOLT elleni vihághírű Nancs Herminé...

GYD A PELESÉGEDET Minden családra néve legfontosabb...

ZONGORA mahagoni bajnomp el olajfestésű...

SEZP ZONGORA eladó. Kínizs-utca 25. II. 18.

Valódi harzi falusi saját 100 db. postarészesben 360 márká...

Dr. MÜLLER főorvosos féle injekció és labdacok a legjobb és leghatásosabb szerek...

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tára BUDAPEST, KIRALY-UTCA 12. és ANDRÁSSY-UT 26.

Legjobb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP

GICHNER JÁNOS csaplan, matrác, és kárpitosra gyártó...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Kiadóhivatalt: V., Nádor-utca 34.

Kiadóhivatalt telefon-szám: 54-39.

Felállítás... 6 K-tól föl. Ulster... 10... 4... 4... 4... 1... 1... ROTHBERGER JAKAB-nát, Kristóf-ter 2. sz.

BUTOR! Készültől áronként készpénzért vagy hitellel is.

HITEL-OSZTÁLY Kényelmes bostással 800.- K. g. 15.-K. 600.-... 1000.-... 50.-... 50.-

nedvegyéti szövetekben banknál előléteszt 50% Armegetkarítás. Tiszviselőket különösen ajánljuk.

BARTOK FARKAS butorkereskedő BUDAPEST, V., Kőrös Váci-ut 12. sz. Alkalmazottak 60 iller.

Fig nem késő vegye meg mindenki! Az új átdolgozott V. kiadásban most megjelent

VÉDEKEZÉS a fertőző nemi betegségek és tehetatlanság ellen és azok gyógyítása

és. nyívet két kötetben. I. Irta: Weiss J. volt cenzor, és kinek szaksorvos Ezen mű, melynek első kiadása Párisban...

Előrendő Singer varrógépeket melyek készült, egyszerű és eredeti gyári árakon szállítunk...

Láng Jakab és fia varrógépgyártók Bpest, József-körút 41, Fiók-ház: Baross-ter 4, sz. Nagy árjegyzék ingyen!

500 koronát fizetnek annak, aki Kothe szövegét után ismét foglaltat kap...

BUTOR kedves részletekértére is kapható Schwarz Lipót és Testvérei butikjában VII. kerület...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...

Pénzkölcsönt bármily természetű kölcsönt...

Figyelem hölgyeim! Ingyen küldök egy honyhya-mérleget...

FRIED LAJOS konyha-felügyelői vállalata Budapest, VIII. kerület...